

POROČILO O IZVAJANJU PROJEKTOV

lokalne akcijske skupine LAS za razvoj iz

- Načrta izvedbenih projektov za leto 2011 (NIP 2011) in
- Načrta izvedbenih projektov za leto 2012 (NIP 2012)

Individualni projekti za izvajanje Lokalne razvojne strategije LAS (NIP 2011)

1. TEMATSKA POT NA SVOJI ZEMLJI

Projekt Tematska pot Na svoji zemlji, filmsko dediščino **prvič interpretira** z vidika prostora in skupnosti, kjer je bil film posnet. Opozarja na avtentičnost v igranem filmu »uporabljene« krajinske, etnološke, tehnične in zgodovinske dediščine. Tematska pot na temo filma je novost ne samo v Baški grapi, ampak tudi v Sloveniji in širši regiji. Pri projektu je poleg lokalnih partnerjev sodelovala tudi veliko strokovnih partnerjev iz širše Slovenije. Projekt je povezal lokalna društva, skupnosti in ustanove z nacionalnimi. Povezali smo se tudi s sosednjimi turističnimi društvi (Železniki, Bohinj ...). S TPNSZ smo sklenili krog tematskih poti lokalnih ustvarjalcev in znamenitosti – Ciril Kosmač (Slap ob Idrijci), France Bevk (Zakojca) in Partizanska bolnica Franja (pri Cerknem). Tematska pot je primerna za širok spekter obiskovalcev, ker nudi različne vsebinske programe ogleda poti. Spodbudil pa je tudi sosednje kraje (društva, javne zavode, itd) k realizaciji podobnih projektov in katerim je projekt TPNSZ vzor za njihovo delo. Združevanje pohodništva s kulturno dediščino, daje projektu še dodatno širini. Letos se je TPNSZ uvrstila v program Dnevi Evropske kulturne dediščine 2013 in 6. Dnevi pohodništva Bohinj 2013. Prihodnje leto bo pot vključena tudi v Festival pohodništva, načrtujemo pa tudi druga povezovanja s sorodnimi projekti po Sloveniji.

Rezultati projekta:

Z novo vsebino, promocijo in organizacijo dogodkov povezanih s TPNSZ (organizirane vodene skupine, predstavitve projekta, povezovanje s partnerji, tiskovna konferenca, prireditve ...) smo v drugi fazi projekta povečali turistični obisk na demografsko ogroženem območju za 35%. V letu 2013 smo zabeležili 15 vodenih ogledov za večje skupine, kar je povečalo število vodenih obiskov za 50%. Veliko je bilo tudi individualnih gostov oz. skupin, ki so se na pot podali brez vodnikov, pot raziskujejo samostojno s pomočjo zgibanke in informacij dostopnih na spletni strani projekta. Nekateri obiskovalci se vpišejo v knjigo gostov v okrepčevalnici Pri Brišarju in Tematski sobi. Zanimanje za projekt je pritegnilo tudi nekaj novih aktivnih članov Društva Baška dediščina. V prvi fazi projekta je društvo zabeležilo 7 novih članov, v drugi fazi projekta pa še 1 novega člana, skupaj v okviru projekta je Društvo Baška dediščina pridobilo 8 novih članov. S pregledom evidence članov Društva Baška dediščina konec leta 2013, je prišlo do zmanjšanja števila članov na 110 iz naslednjih vzrokov: smrt, neplačane članarine. Zato je prišlo do izstopanja v indikatorjih.

Vsebina:

I.FAZA:

AKTIVNOST A: KOORDINACIJA IN VODENJE PROJEKTA

Aktivnost je obsegala delo **koordinacije in vodenje projekta**: koordinacija dela med nosilcem projekta, partnerji, zunanji izvajalci, avtorico in vodjo projekta ter ostalimi vključenimi v projekt. Skrb za nemoteno izvajanje projekta. Sodelovanje pri pripravi vsebin in organizaciji sestankov. Zbiranje ponudb za posamezne postavke projekta, posredovanje informacije za izdajo naročilnic in skrb za pravočasno dostavo računov. Priprav pogodbe za zunanje izvajalce, zbiranje dokumentacije, pomoč pri pripravi poročil in sprememb projekta. Skrb za pravilno izvajanje projekta glede na finančno konstrukcijo. Usklajevanje odstopanj in sprememb skupaj z odgovorno osebo na Občini Tolmin in na Posoškem razvojnem centru. Pomoč pri pripravi prispevkov v naravi, končnega poročila in zahtevka na LAS.

AKTIVNOST B: VSEBINSKA PRIPRAVA PROJEKTA

Raziskava: Društvo Baška dediščina je v okviru prispevka v naravi izpeljala sledeče aktivnosti v fazi vsebinske priprave projekta: raziskava terena in zbiranje gradiva za ureditev poti, določitev lokacij kjer bodo stale table, določitev lokacij in števila smerokazov, izvedba testnega vodenje po poti, iskanje in zbiranje fotografij, člankov, tekstov, zapisov o filmu in avtorjih v arhivih domačinov, skeniranje, fotokopiranje in računalniška obdelava gradiva (članov in fotografij), analiza fotografij z realnim stanjem na terenu danes, intervjuji z domačini, raziskava in pisanje tekstov o Baški Grapi za spletno stran, organizacija in vodenje sestankov ožje delovne skupine, pomoč pri pisanju in pregled končnih tekstov avtorice, ind.

Priprava in pisanje besedil: Nadja Valentinčič Furlan je na podlagi zbranega filmskega, fotografskega in pisnega gradiva ter ustnih virov napisala sledeča besedila za projekt Tematska pot Na svoji zemlji: Besedilo za zgibanko; besedila za tematske table; besedilo za medijski točki (prilagojena načinu dostopa z dotikom na interaktivnem ekranu); besedila za panoje; pripravila je tematski list Orlič na svoji zemlji; besedilo za napoved tematske poti na javnih prireditvah in besedila vezana na projekt TPNSZ za spletno stran.

Izdelava fotogramov iz filma: iz kopije filma Na svoji zemlji, ki jo hranijo na Slovenskem filmskem arhivu pri Arhivu RS, smo dali izdelati fotograme iz filma (20 kom) – visoko kakovostno skeniranje posameznih sličic iz filma ter obdelava v visoki ločljivosti - ki smo jih uporabili pri pripravi vseh tiskovin, tematskih tabel ter na internetni strani in medijskih točkah.

Strokovna pomoč pri pripravi vsebin in pisanje tekstov: Tolminski muzej kot partner pri projektu je prispeval strokovno pomoč pri pripravi vsebin. Na podlagi te aktivnosti je bila postavljena tematska soba z razstavo arhivskega gradiva Tolminskega muzeja.

Lektoriranje besedil: Ingrid Kovač Brus je lektorirala vse tekste povezane s projektom Tematska pot Na svoji zemlji: tekste za zgibanko, besedila za pano, besedila za medijski točki in spletno stran, tematski list ter podpise k fotografskemu materialu vse skupaj v obsegu 35 strani.

Prevod v angleščino: v angleščino so bila prevedena besedila za tematske table, zgibanko in teksti za na spletno stran, naknadno je bil preveden tudi film Na svoji zemlji za potrebe tujih obiskovalcev, za enkrat smo v pisni obliki - brez podnapisov na filmu.

Oblikovanje celostne podobe TpNSZ: Žiga Okorn in Andrej Furlan sta oblikovala celostno podobo projekta, logotip, zasnovala table, tematske table, smerokaze, žige in panoje ter oblikovala tiskovine (plakat, razglednice); oblikovala kulise za medijski točki in spletno stran (ogrodje in slikovno gradivo);

Tisk zgibank v slovenskem in angleškem jeziku in tematskih listov; naklada 7.000 kosov

Izdelava žigov tematske poti; Izdelali smo 10 žigov, ki so obiskovalcem na voljo ob medijskih in drugih točkah tematske poti.

Čiščenje in urejanje poti: KS Grahovo ob Bači je poskrbela za ureditev, čiščenje in urejanje poti, kjer poteka Tematska pot Na svoji zemlji, postavili so ograjo pri točki 4a, izkopali in zabetonirali so temelje za postavitev tabel, uredili so prostor za Tematsko sobo (beljenje in čiščenje sobe, selitev razstave) ter pomagali pri urejanju prizorišča, organizaciji in izvedbi odprtja tematske poti.

Izdelava tabel in smerokazov: 8 tabel in 20 smerokazov usmerjajo obiskovalce tematske poti in dvojezično predstavijo tematiko posamezne točke. Nekatere table interaktivne in se vrtijo, določene pa so smiselno razdeljene na dva dela; skoraj vse imajo 'okna' skozi katera obiskovalec primerja današnje stanje s fotografijo območja v času snemanja filma. Smerokazi so pritrjeni na drogove, zidove, ograje in druge primerne površine ob poti.

Postavitev tabel in smerokazov: člani Planinskega društva Podbrdo so pomagali pri izkopavanju in betoniranju temeljev za tematske table, pomagali so pri izdelavi in postavitvi ograje ob tabli 4a, skupaj z izvajalcem so pomagali pri montaži tabel, pritrjevali so smerokaze in kjer je bilo potrebno tudi kole, pomagali so postaviti in pritrjati medijski točki.

Priprava razpisa za kratke filme Na svoji zemlji danes: v prvi fazi smo pripravili razpisno dokumentacijo in informacijo posredovali vsem preko različnih kanalov (LTO, TIC, lokalni in regionalni mediji, različna društva, posamezniki, spletni portali, različne mailing liste ...). Namenjen je namenjen mladim ustvarjalcem, ki se ukvarjajo z vizualno umetnostjo, odprt je za različne pristope in žanre. Izbrani filmi bodo predstavljeni na proslavi/posvetu leta 2013.

AKTIVNOST C: AVDIOVIZUALNA PODPORA NA FIKSNIH TERMINALIH IN SPLETNI STRANI

Oprema za 2 **terminala/medijski točki zajema:** 2x instalacija in konfiguriranje računalnikov (software), 2x dotikalni ekran in 2x zvočnik ter ogrodja (zaščita opreme in zunanja podoba točke). Na njih so obiskovalcu dostopni film (v celoti ali odlomki po katerih so nastale točke za tematske table), podatki o poteku snemanja filma v Baški grap, dodatne informacije o TpNSZ, programih za skupine, informacije o razstavi »Na svoji zemlji – 60 let kasneje«, dokumentarne oddaje in literatura o filmu ter informacij o projektu Tematska pot Na svoji zemlji.

Lokacija medijskih točk:

1. okrepevalnica pri Brišarju, Grahovo ob Bači 23, 5242 Grahovo ob Bači
2. dvorane KS Grahovo ob Bači, Grahovo ob Bači 47, 5242 Grahovo ob Bači, (tu je dodatno urejena tematska soba TpNSZ z razstavo »Na svoji zemlji – 60. let kasneje« iz arhivskega gradiva Tolminskega muzeja).

Priprava gradiva in programiranje medijskih točk / terminalov: strokovna podpira pri izbiri opreme, konfiguracija medijskih točk, obdelava slikovnih in zvočnih vsebin, programiranje vsebin – vse ozadje potrebno za delovanje medijske točke

Izdelava in postavitev spletne strani projekta ter vzdrževanje: obdelava slikovnih in zvočnih vsebin, programiranje vsebin spletne strani in vzdrževanje; Spletni naslov: <http://www.tpnasvojemlji.si/>

Strokovna delavnica za vodiče po tematski poti je bila izvedena v treh sklopih:

- poglobljanje znanja o filmu NSZ, Baški Grapi in predstavitev TpNSZ, (Grahovo ob Bači, 8. 9. 2012).
- pohod po točkah tematske poti in krajše razlage skupaj s komisijo; (Grahovo ob Bači in Koritnica, 15.9.2012); ogled tematske sobe.
- ustni izpit o poznavanju vsebine filma in TpNSZ in praktični del izpita – vodenje po TpNSZ (Grahovo ob Bači, Koritnica, 15.10.2012).

Naziv Lokalni vodnik / informator Tematske poti Na svoji zemlji je pridobilo 9 oseb.

AKTIVNOST D: PROMOCIJA TEMATSKE POTI NA SVOJI ZEMLJI

Stiki z javnostjo – obveščanje medijev in izvedba tiskovne konference

- a) obveščanja medijev; članki so bili objavljeni na radijskih postajah, televiziji in časopisih na lokalni in nacionalni ravni - priloga,
- b) tiskovna konferenca 5. 10. 2012 ob 11. Uri v knjižnici Cirila Kosmača v Tolminu;
- c) predstavitev in promocija projekta na območju LAS (3. Festival nevladnih organizacij, 29. 9. 2012 – DBD prejelo nagrado kot naj NVO 2012 v upravni enoti Tolmin; ureditev promocijskega kotička TPNSZ v Jakovkni hiši v Podbrdu; predstavitev na Bevkovem pohodu, Zakojca-Cerkno, 23. 9. 2012; Kovačev pohod v Tolminu, 19.5.2012 – okvirno 300 udeležencev)
- d) Društvo Baška dediščina je promocijo projekta izvajala znotraj vseh prireditev, ki jih je organizirala v letu 2012 (Stržiškarski sejem, 12. 8. 2012; Odkritje pomnika Hribovskim materam, Bača pri Podbrdu, 16. 9. 2012; Volfovo srečanje, 9. 9. 2012).
- e) Posebej v ta namen pa so skupaj s KS Grahovo, organizirali javno predstavitev projekta domačinom na Grahovem ob Bači, 1. 6. 2012 (št. obiskovalcev 55);

Tisk razglednic in plakatov: za promocijo in obveščanje smo natisnili 3.000 kosov razglednice tematske poti, ki smo jih uporabili tudi za vabila na odprtje poti in 500 kosov plakatov (format A3), ki služijo tako za promocijo kot obveščanje o dogodkih, ki se organizirajo znotraj projekta TpNSZ.

Izdelava DVD-jev; v promocijske namene smo naročili izdelavo 50 enot DVD-ja z gradivom avtorja Ivana Merljaka, ki je nastal ob 60. obletnici filma Na svoji zemlji.

II. FAZA:

A: KOORDINACIJA IN VODENJE PROJEKTA (termin izvedene aktivnosti: med 21. 1. 2013 in 24. 11. 2013)

Koordinacija in vodenje projekta sta potekali ves čas trajanja projekta. Pri koordiniranju in vodenju projekta so sodelovali naslednji partnerji: Društvo Baška dediščina, Krajevna skupnost Grahovo ob Bači in Občina Tolmin. Delo je predstavljalo koordinacijo projektnih aktivnosti na nivoju izvajanja celotnega projekta ter koordinacijo in administrativno delo znotraj projektne skupine partnerjev. Partnerji so načrtovali in usklajevali projektne aktivnosti, spremljali izvajanje na projektu. Pregledali so vso dokumentacijo od računovodskih listin, arhiviranje dokumentov, priprava poročila o projektu itd.

Usklajevanje posameznih aktivnostih je potekalo, s sestanki, telefonsko, v osebnih pogovorih ali preko e-pošte.

B: DODANA VREDNOST TEMATSKE POTI

Glavna aktivnost 2. faze projekta je vseslovenska promocija z vsebinsko nadgradnjo Tematske poti Na svoji zemlji (v nadaljevanju TPNSZ), s proslavo »*Praznik slovenskega filma*« ob 65- obletnici filma Na svoji zemlji na Grahovem ob Bači. V okviru proslave smo izvedli sledeče aktivnosti:

V petek, 4. 10. 2013 ob 18.00 je v Domu krajanov na Grahovem potekal **filmski večer 'Jaz na svoji zemlji'**, v okviru katerega smo predstavili prispela dela na razpis **'Jaz na svoji zemlji'** in njihove avtorje, ki so prišli iz različnih koncev Slovenije (Dolenjska, Štajerska in Primorska). Filmskega večera se je udeležilo okvirno 130 ljudi.

V soboto, 5. 10. 2013 smo v dopoldanskem času organizirali **vodene pohode po Tematski poti Na svoji zemlji**. Pohodov se je udeležilo okvirno 80 oseb. Postavili smo tudi temelj za tradicionalni pohod, ki ga bomo tudi v prihodnje organizirali in promocijsko povezali s Festivalom pohodništva v Posočju, Dneve pohodništva Bohinj, Dnevi Evropske kulturne dediščine ter že tradicionalnim Kosmačevim pohodom.

Organizirali in izvedli smo strokovno ekskurzijo s predavanjem za skupino etnologov v sodelovanju s Slovenskim etnografskim društvom, ki jo je vodila avtorica projekta Nadja Valentinčič Furlan. Ob 15. uri se je pod šotorom na igrišču na Grahovem pričel **Praznik slovenskega filma**, s katerim smo simbolično zaključili dvoletni projekt. Proslava je potekala kot poklon ustvarjalcem filma *Na svoji zemlji* in sodobnega slovenskega filma ter domačinom, ki so vsa leta ohranjali spomin na snemanje filma. Gostje proslave so bili ustvarjalci filma *Na svoj zemlji*: igralka **Štefka Drolc** in igralec **Aleksander Valič**, direktor fotografije in montažer **Ivan Marinček**, snemalec **Ivo Belec**, osvetljevalka filma **Darinka Peršin** in vodja tehnične ekipe **Emilija Soklič** ter ustvarjalci filma *Srečen za umret*: igralka **Milena Zupančič** in igralec **Evgen Car** ter direktor fotografije **Simon Tanšek**. Pogovor z njimi je vodila **Jožica Hafner**, sodelavka RTV Slovenija. V drugem delu proslave smo vzpostavili stik s prostorom, kjer se film *Na svoji zemlji* zaključil, v Trstu. V spomin na, konec leta 2012, preminulega Oskarja Kjudra, ki ga v filmu spoznamo kot partizana s harmoniko, se je poklonil **Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič**, katerega ustanovitelj je bil. Proslave se je udeležilo med 800 in 1000 obiskovalcev iz cele Slovenije.

V nedeljo, 6. 10. Je bil v Kinogledališču v Tolminu ob 19. uri na ogled film *Srečen za umret* v režiji Matevža Luzarja.

Praznik slovenskega filma in vodstvo po Tematski poti Na svoji zemlji sta bila uvrščena v programa Dnevi Evropske kulturne dediščine 2013 in 6. Dnevi pohodništva Bohinj 2013.

a) Promocija strokovnih vsebin in celotnega projekta Tematske pot NSZ

Za promocijo TPNSZ je skrbelo Društvo Baška dediščina. Stiki z javnostjo in promocija je potekala preko obveščanja medijev (oglaševanje na radijih, lokalni tv, spletnih portalih in časopisih), predstavitev in promocija projekta na območju LAS z objavami na spletnih straneh partnerjev in drugih organizacij. Promocija je aktivno potekala tudi v okviru sledečih prireditev oz. dogodkov:

Na nacionalni ravni:

- Sejem turizma v Ljubljani, 24. – 27. 1. 2013 / Stojnica /Društvo Baška Dediščina) DBD, 26. 1. 2013, čez 1500 obiskovalcev
- Brestanica, Udeležba na posvetu Tematske poti Slovenije in kratka predstavitev TPNSZ na delavnici v okviru posveta, 31. 5. 2013, prijavljenih 180 udeležencev
- Triglavski narodni park – Bled, predstavitev TPNSZ in DBD, 17. 4. 2013, obiskovalcev 77
- Izola, Mednarodni filmski festival Kino Otok Isola Cinema, stojnica, 4. 6. 2013, obiskovalcev 400 ter organizacija in izvedba vodenege pohoda obiskovalcev projekcije, 15. 6. 2013, udeležencev 30

Na območju LAS:

- Cerčno, Zaključek projekta Podpora prireditvam NVO, stojnica, 20. 4. 2013, 200 obiskovalcev,
- Podbrdo, Odmevi dediščine 2013, promocija, 9. 6. 2013, okvirno 200 obiskovalcev
- Zakojca, Poletje pod Kojco, stojnica, 21. 7. 2013, obiskovalcev 450
- Zakojca, Bevkov pohod, promocija, 22. 9. 2013, okvirno 130 udeležencev
- Podbrdo, Promocijski kotiček v Jakovkni hiši - Info točka Baške grape, celo leto
- Tolmin, Tiskovna konferenca, predstavitev zaključka projekta, 4. 10. 2013, prisotnih 6 novinarjev
- Grahovo ob Bači, Na svoji zemlji – danes, promocija, 27. 7. 2013, obiskovalcev 70
- Črna prst, Koča Zorka Jelinčiča, info točka s promocijskim materialom o TPNS, celo leto
- LTO Sotočje Tolmin Kobarid, vključitev v podstran Kulturno zgodovinske poti, celo leto

Člani društva so za te namene pripravili: različne projekcije s fotografijami in osnovnimi informacijami, priprava promocijskega gradiva za stojnice, vabilo na tiskovno konferenco, izjavo za medije in poročilo po tiskovni konferenci ter pripravljali članke za objave o dogodkih v lokalnih medijih. Skrbeli so tudi za obveščanje javnosti in novinarjev o TPNSZ in dogodkih povezanih z njo ter jih spremljali in vodili ob obisku poti. Pripravili in razposlali so dopis šolam z opisom možnosti obiska TPNSZ.

b) Komisija za ocenjevanje filmov

V prvi fazi projekta smo objavili razpis za kratke filme Jaz na svoji zemlji. Prejeli smo 3 kratke filme mladih avtorjev. Filme si je ogledala komisija, katero so sestavljali predstavniki Društva Baška dediščina in KS Grahovo ob Bači in podala mnenje o ustreznosti glede na razpis. Vsi trije filmi so bili sprejeti. Filme in njihove avtorje smo predstavili v okviru filmskega večera Jaz na svoji zemlji, 4. 10. 2013 ob 18.00 uri v dvorani KS Grahovo ob Bači. Filmskega večera se je udeležilo okvirno 130 oseb. Prisotni so bili avtorji filmov prispelih na razpis. Le-te smo objavili tudi na spletni strani projekta www.tpnasvojizemlji.si v zavihku »Žetev«.

c) Organizacija proslave ob 65-letnici filma NSZ – izvedba

Člani KS Grahovo ob Bači so aktivno sodelovali pri organizaciji proslave, redno sodelovali na sestankih ožje delovne skupine, sooblikovali vsebino proslave, potek, izbor gostov, pomoč pri promociji proslave in obveščanju javnosti, itd. Na dan proslave so sprejeli goste in predstavnike partnerjev ter jih v teku proslave spremljali. Soorganizirali so projekcijo kratkih filmov na večer pred proslavo ter sprejeli goste – mlade ustvarjalce filmov.

d) Ureditev in priprava prizorišča, kjer bo potekala proslava

KS Grahovo ob Bači je nekaj dni pred prireditvijo aktivno sodelovala pri pripravi in izvedbi proslave. Pomoč so nudili pri postavitvi in demontaži šotora za namen proslave. Uredili so okolico igrišča, kjer se je odvijala proslava in pot do tja. Z znaki in drugimi obvestili so označili pot do proslave in drugih prizorišč. Uredili so parkirne prostore v okolici igrišča in na drugih lokacijah ter usmerjali promet in parkiranje v času poteka proslave. Po zaključku proslave so pospravili in uredili okolico. Izvedli so prevozov pohodnikov in obiskovalcev, ki so prišli na Grahovo z vlakom ter ostalim, ki potrebovali prevoz (starejši občani, invalidi, gostje, ki so prišli z avtobusom, kateremu dostop do prizorišča ni bil mogoč).

Število udeležencev na proslavi: med 800 in 1000 ljudi

Planinsko društvo Podbrdo je uredilo prizorišče proslave, dostavili in razvozili so klopi in mize iz sosednjih krajevnih skupnosti v Baški Grapi (Podbrdo, Rut, Hudajužna, Kneža, Grahovo - Koritnica) ter njihovo postavitve.

e) Tehnična izvedba prireditve

Za potrebo izvedbe proslave smo najeli šotor v velikosti 30x15m in oder v velikosti 8x6m, 2 WC kabini (za katere je DBD prejelo donacijo) in ozvočenje. Na proslavi so nastopili Partizanski Tržaški Zbor Pinko Tomažič (70 pevcev iz okolice Trsta) in filmska ekipa (iz Ljubljane in okolice), kateri za nastop niso prejeli honorarja, smo jim pa za to omogočili brezplačen prevoz z najemom dveh avtobusov (za pevce zbora) in kombija (za prevoz filmskih gostov) ter manjšo pogostitev na koncu programa.

f) Pogostitev

Poskrbeli smo za topel obrok za nastopajoče in povabljene goste po zaključku uradnega dela proslave.

g) Nadgradnja spletne strani, priprava vsebin

V okviru nadgradnje spletne strani so bila izvedena sledeča dela: priprava, urejanje in dodajanje novih vsebin vezanih na projekt (teksti, fotografije z otvoritve, povezave, pdf vsebine, in drugo gradivo); na vsako podstran so bili dodani logotipi z aktivnimi povezavami na sofinancerja projekta; dodane so bile skripte za piškotke; priprava grafičnih predlog za angleško podstran in postavitev podstrani v angleškem jeziku ter dodajane novih vsebin vezanih na zaključno fazo projekta (priprava vsebin v primerno obliko za na spletno stran, tehnična obdelava in oblikovanje).

h) Vzdrževanje in ureditev Tematske poti za namen proslave

V okviru vzdrževanja TPNSZ je KS Grahovo opravila pregled celotne poti, označili so lokacije, kjer je bilo potrebno urediti – popraviti pot ter nato opravili potrebna vzdrževalno-sanacijska dela (čiščenje podrasti, košnja trave, umik podrtih dreves, itd.), zamenjali so nekatere poškodovane drogove smerokazov (priprava drogov, montaža na terenu).

i) Snemanje proslave

Za arhiv in vsebinsko nadgradnjo projekta smo na proslavi posneli pogovor s filmskimi ustvarjalci ter ključne trenutke proslave. Montiran posnetek smo objavili na spletni strani projekta.

VEZA - računi: št. 7

j) Ponatis tematskih listov

Ker smo večino tematskih listov, ki smo jih dali natisniti v prvi fazi projekta, porabili skozi promocijske aktivnosti, smo dali ponatisniti dodatnih 1000 kom za potrebe izvedbe delavnic in organiziranih vodenj šolskih skupin.

k) Promocija aktivnosti, tisk plakatov

Za potrebe oglaševanja in promocije projektnih aktivnosti smo dali natisniti 100 plakatov, ki smo jih razobesili na različnih lokacijah v Občini Tolmin in drugih sosednjih občinah (Nova Gorica, Kobarid, Bovec, Cerklje), po Tivoli na območju celotne Soške doline in na oglasih deskah krajevnih skupnosti v Baški grapi in Selški dolini. Tako smo poskrbeli za dodatno obveščanje javnosti o proslavi in obstoju TPNSZ ter posredno promovirali projekt, Baško grapo in Občino Tolmin.

l) Označevanje Tematske poti

Opazili smo potrebo po dodatni vidljivosti projekta. Zato smo izdelali dva večja transparenta, ki bosta opozarjala na TPNSZ tem območju ter prispevala k večji promociji, predvsem za naključne mimoidoče oz. tranzitni promet skozi Baško grapo. Transparente bomo lahko uporabljali tudi pri promocijskih gostovanjih. Poleg tega smo dali izdelati tablo za vhodna vrata v Tematsko sobo ter tako dodatno označili lokacijo in poskrbeli za boljšo opaznost.

C) PROMOCIJA IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Promocija projekta je potekala načrtno in zelo uspešno. Projekt je tudi letos dosegel veliko medijske pozornosti (objav v lokalnih in nacionalnih medijih – Mladina, Delo, Primorske novice, RtvSlo, Radio Trst A ...), organizirali smo posebne predstavitve s stojnicami in promocijski materialom (v Izoli, na Bledu, v Zakojci ...) ter vzgajali stike z novinarji.

a) Objava članka

Po zaključku projekta smo napisali članek v katerem smo povzeli aktivnosti v obeh fazah projekta ter tako širši javnosti predstavili vse aktivnosti projekta, ki smo jih izvedli v dveh letih. Članek je izšel v reviji, ki izhaja v nakladi 7.300 izvodov, prejme pa ga brezplačno vsako gospodinjstvo v Občinah Tolmin, Bovec in Kobarid ter več kot 200 naslovov po Sloveniji.

b) Promocija in obveščanje javnosti

Z objavo članka/vabila smo poskrbeli za širše obveščanje ljudi o prihajajoči proslavi in s tem tudi projekta TPNSZ. Revija izhaja v nakladi 7.300 izvodov, prejme pa ga brezplačno vsako gospodinjstvo v Občinah Tolmin, Bovec in Kobarid ter več kot 200 naslovov po Sloveniji. Promocija projekta med lokalnim prebivalstvom na širšem področju je pripomogla k večji prepoznavnosti projekta in tudi večjemu obisku proslave.

D) ORGANIZACIJA IN IZVEDBA DELAVNIC

a) Organizacija in izvedba 3 strokovnih delavnic

Prva delavnica je potekala v obliki strokovne ekskurzije s predavanjem za skupino etnologov v sodelovanju s Slovenskim etnološkim društvom. Delavnico smo izvedli v soboto, 5. 10. 2013 na Grahovem ob Bači, udeležilo se je 16 oseb. Predstavili smo jim zgodovino in nastanek projekta TPNSZ. Udeleženci so iz prve roke spoznali projekt in primer dobre

prakse interpretacije filmske dediščine ter umestitev te v lokalno okolje. Ogledali so si Tematsko sobo in medijske točke, sledilo je vodenje po TPNSZ in srečanje z domačini, ki so sodelovali pri snemanju.

Druga strokovna delavnica je bila izvedena v soboto, 23. 11. 2013 z vodiči po tematski poti. Prvi del delavnice je bil namenjen spoznavanju Tematskega lista Orlič in uporaba tega pri delu s šolskimi skupinami. Ob vodenem pogovoru so udeleženci sestavljali Orličevo zgodbo iz fotogramov iz filma. Drugi del delavnice je potekal kot simulacija dela s skupino otrok s tematskim listom. Z udeleženci delavnice smo skupaj pripravili in dopolnili seznam vprašanj za vodeni pogovor.

Tretja delavnica je potekala v soboto, 14. 12. 2013 z organizirano manjšo skupino otrok. Predstavili smo jim projekt TPNSZ ter izvedli vodenje po poti, organizirali pogovor z domačinko, ki se spominja snemanja ter skupaj spoznavali Orličevo zgodbo s pomočjo tematskega lista.

2. PREHRANA IN TRADICIJA V ZGORNJEM POSOČJU

Prehrana in tradicija Zgornjega Posočja je zasledovanje novih prijemov pri spodbujanju lokalnega prebivalstva in kmetovalcev o pomenu lokalne prehrane in pomenu ohranjanja tradicionalnih znanj in veščin. Projekt je usmerjen k proučevanju in reševanju problematik, s katerimi se srečujejo lokalni kmetovalci pri oblikovanju njihove ponudbe in temu, kako ozavestiti in pravilno ponuditi lokalno hrano na lokalnem trgu. Hkrati ozavešča lokalne prebivalce s podeželja o pomenu samooskrbe in lokalne prehrane. V projekt so vključene kmetije, gostinci, društva in interesne skupine ter širša javnost.

Projekt se usmerja v raziskovanje tipičnih lokalnih jedi in živil (s poudarkom na živilih rastlinskega izvora) in razvija možnosti nadgradnje tradicionalnih jedi s tistimi živili (jagodičje, gobe, zelišča in začimbnice itd.), ki uspevajo na obravnavanem območju, vendar jih v lokalni kuhinji zaradi načinov kmetovanja in pomanjkanja znanja niso uporabljali. Z investicijo v mobilno linijo za predelavo sadja v sok se bo ljudi na območju spodbudilo k ohranjanju in razvijanju travniških sadovnjakov, sadjarstva in predelave jabolk v sok za domače potrebe in trženje. Inovativnost projekta se kaže tudi v celostnem pristopu k ureditvi kuhinje v Zeleni hiši, ki bo omogočila višjo stopnjo predelave lokalnih pridelkov. Hkrati smo v okviru projekta pomagali pri ustanovitvi društva, registraciji obrata in vzpostavitvi delovanja. Delavnice pa so člane društva usposobile za razvoj produktov.

Rezultati projekta:

- povečano število na novo urejenih travniških sadovnjakov, saj se je v času trajanja projekta njihovo število v območju povečalo za 10
- povečanje predelanega sadja v končne izdelke za 5 % je bilo doseženo; samo z uporabo mobilne linije je bilo predelanih 4.000 kg jabolk,
- rezultat 10 % ljudi na območju se prične ukvarjati z vrtnarjenjem, zeliščarstvom oz. sadjarstvom oz. pričnejo intenzivneje izkoriščati za to primerna kmetijska zemljišča je bil dosežen; kar utemeljujemo na podlagi izjav udeležencev delavnic in izobraževanj v sklopu projekta in na podlagi števila novo razvitih izdelkih na trgu;
- povečana uporaba lokalne hrane med prebivalci območja za 15 % je dosežena kar utemeljujemo na podlagi razgovorov s prodajalci na tržnicah (vključena tudi prodaja na domu);

Vsebina:

I. FAZA:

Aktivnost: Investicije

V sklopu te aktivnosti so se izvedle 3 investicije:

- ***Nakup opreme prostora oz. malega obrata (kuhinje) za predelavo živil rastlinskega izvora in nakup drobnega inventarja za kuhinjo***

Manjši obrat za predelavo živil rastlinskega izvora je lociran v Kobaridu, v Zeleni hiši, Trg svobode 16, Kobarid.

- ***Nakup mobilne linije za predelavo sadja v sok in nakup drobnega inventarja za mobilno linijo***

Mobilna linija za predelavo soka je locirana pri upravljavcu, in sicer pri Društvu posoških sadjarjev (Mirko Gorenšček, predsednik društva, Sužid 2e, 5220 Kobarid).

- ***Nakup 18-ih mobilnih stojnic***

Mobilne stojnice so locirane:

- v občini Tolmin: na komunali Tolmin,
- v občini Kobarid: režijski obrat komunale v Kobaridu,

- v občini Bovec: gasilski dom Bovec.

II. FAZA:

Aktivnost A: Koordinacija in vodenje projekta

Aktivnost B: Promocija in obveščanje javnosti

- 30 oglasov na Alpskem valu
- 2 predstavitveni oddaji na Alpskem valu
- 2 prilogi v lokalnem časopisu EPICenter, (2 x 7400 prebivalcem)
- 18 oglasov na lokalni KATV

Aktivnost C: Priprava programa izobraževanj in izvedba izobraževanj ter javnih predstavitev

Priprava programa izobraževanj in izvedba izobraževanj po posameznih kmetijskih branžah ter tistih, vezanih na tradicijo:

a) Izobraževanja po posameznih kmetijskih branžah:

Mlečni izdelki (2 delavnici);

1. delavnica: strokovno ocenjevanje bovškega sira (Alfonz Fiskione, 8.11.2012, Bovec, 9 udeležencev)
2. delavnica: razstava bovškega sira za širšo javnost; vodena pokušina (Peter Domevšček, 9.11.2012, 30 oseb)

Sadjarstvo (4 predavanja in 12 javnih predstavitev linije za predelavo soka);

1. predavanje: Pomen izbire sadilnega materiala "ekološke sadike" – ohranjanje travniških sadovnjakov (Lokacija: Morsko, Predavatelj: Gruden Marko, 13.9.2012, 17 oseb)
2. predavanje: Pomen izbire sadilnega materiala "ekološke sadike" – ohranjanje travniških sadovnjakov (Lokacija: Levpa, Predavatelj: Gruden Marko, 18.9.2012, 31 oseb)
3. predavanje: Pomen izbire sadilnega materiala "ekološke sadike" – ohranjanje travniških sadovnjakov (Lokacija: Šentviška Gora, Predavatelj: Gruden Marko, 26.9.2012, 16 oseb)
4. predavanje: Pomen izbire sadilnega materiala "ekološke sadike" – ohranjanje travniških sadovnjakov (Lokacija: Drežnica, Predavatelj: Gorenšček Mirko, 29.9.2012, 16 oseb)
5. predavanje: Pomen izbire sadilnega materiala "ekološke sadike" – ohranjanje travniških sadovnjakov (Lokacija: Livek, Predavatelj: Gorenšček Mirko, 2.10.2012, 17 oseb)
6. predavanje: Pomen izbire sadilnega materiala "ekološke sadike" – ohranjanje travniških sadovnjakov (Lokacija: Kal Koritnica, Predavatelj: Gorenšček Mirko, 5.10.2012, 21 oseb)

Javne predstavitve (aktivnost C/b)

1. javna predstavitev (Lokacija: Morsko, 13.9.2012, 17 oseb)
2. javna predstavitev (Lokacija: Levpa, 18.9.2012, 31 oseb)
3. javna predstavitev (Lokacija: Šentviška Gora, 26.9.2012, 16 oseb)
4. javna predstavitev (Lokacija: Drežnica, 29.9.2012, 16 oseb)
5. javna predstavitev (Lokacija: Livek, 2.10.2012, 17 oseb)
6. javna predstavitev (Lokacija: Kal Koritnica, 5.10.2012, 21 oseb)
7. javna predstavitev (Lokacija: Poljubinj – vas, 24.9.2012, 18 oseb)
8. javna predstavitev (Lokacija: Tolmin Kmečki praznik, 13.10.2012, ogled cca. 100 obiskovalcev)
9. javna predstavitev (Lokacija: Kobarid – Zelena Hiša, predstavil Peter Domevšček, 20.9.2012, v sklopu kuharskih delavnic članic Samooskrba Kobarid, prisotnih 10 oseb)
10. javna predstavitev (Lokacija: Log pod Mangrtom, predstavil Peter Domevšček, 10.3.2013 na občnem zboru ZEKSP, prisotnih 42 ekoloških kmetov)

Opomba: V sklopu javnih predstavitev od 1 - 6 so se odvijale tudi predavanja.

Zelenjadarstvo in Zelišča (9 predavanj in delavnic)

1. delavnica: Pleveli okrog našega vrta so izvrstna hranila, zdravila in gnojila (Predavatelj: Maura Arh, 29.3.2012) 20 oseb, Tolmin

2. delavnica: Zakonske podlage prodaje zdravnih rastlin oz. zelišč 2 del (Predavatelj: Majda Strel, 11.10.2012) 17 oseb, Tolmin
3. delavnica: Priprava zeliščnega vrta (Predavatelj: Lojze Beguš in Irena Černuta, 9.9.2012) 14 oseb, Log pod Mangrtom
4. delavnica: Zeliščna delavnica z ogledom kmetije in pokušino (Predavatelj: Rogelja Magda) 14 oseb Černuta, 9.9.2012) 14 oseb, Vojšćica na Krasu
5. delavnica: Uporaba lokalnih zelišč v kombinaciji z domaćim sadnim žganjem (Predavatelj: Vlasta Fon, 29.11.2012) 9 oseb, Kobarid
6. delavnica – predstavitev: Ekološko zelenjadarstvo (Predavatelj: Jana Bolćić, 21.3.2012) Tolmin, 16 oseb
7. delavnica – predstavitev: Ekološko zelenjadarstvo (Predavatelj: Jana Bolćić, 27.3.2012) Bovec, 6 oseb
8. delavnica: Lokalna samooskrba (Predavatelj: Anton Komat, 22.3.2012) Kobarid, 19 oseb

Opomba: Po sklopu predavanj vezanih na zelenjadarstvo in zeliščarstvo so občani, kmetovalci in vrćičkarji izrazili željo po več delavnicah, zato smo se s predavatelji dogovorili za nižje honorarje in izvedli več predavanj.

Čebelarstvo; (3 javne predstavitve in 3 delavnice za otroke)

1. predstavitev: Medeni zajtrk EKO, EKOpraznik (Moderator: Lapanja Mara – ekološko čebelarstvo, 12.5.2012) pokušine se je udeležilo cca 40 oseb
2. predstavitev: Medeni zajtrk, Kobariški sejem (Moderator: Čebelarstvo Lucka s.p. Dušan Žunko, 9.6.2012) pokušine se je udeležilo cca. 30 oseb
3. predstavitev: Medeni zajtrk, Bovški dan (Moderator: Društvo od ovce do izdelka, 7.7.2012) pokušine se je udeležilo cca. 40 oseb
4. predavanje: Predavanje Zdravljenje s čebeljimi pridelki (Predavatelj: Grošelj Franc, 17.6.2012) 12 oseb, Ponikve
5. predavanje: Predavanje o čebelarških produktih, ki jih prodajajo na tržnici v Kobaridu (Predavatelj: Marija Sivec, Kobarid, 6.11.2012 Prisotnih 11 oseb
6. predavanje: Čebelarški pridelki in izdelki (Marija Sivec, 1.3.2013) Prisotnih 10 oseb, Bovec

Gobarstvo (2 terenski delavnici in 1 javna predstavitev s pokušino);

1. Delavnica - gobarska terenska delavnica (Predavatelj: Gregor Podgornik, 29.9.2012) 9 oseb, Svino; Dodatno smo izvedli še predstavitev nabranih gob na tržnici v Kobaridu, ki jo je obiskalo še cca. 20 oseb
2. Delavnica - gobarska terenska delavnica (Predavatelj: Gregor Podgornik, 6.10.2012) 19 oseb, Ljubinj
3. delavnica – predstavitev Pokušina gob in prepoznavanje gob, ki rastejo na bovškem (Predavatelj: Bojan Rot, 21.9.2012) Bovec, 16 oseb se je podpisalo na listo prisotnosti, drugače obiska cca. 40 oseb

Mesna proizvodnja (2 predavanji in 1 delavnica - suhomesni izdelki);

1. predavanje: predavanje o tehnologiji predelave mesa (Predavatelj: Stanislav Cartl, 30.11.2012), 18 oseb
2. delavnica: prikaz razseka svinjske polovice in predelave v suhomesne izdelke; (Predavatelj: Stanislav Cartl, 1.12.2012), 15 oseb
3. delavnica: prikaz razseka svinjske polovice in predelave v suhomesne izdelke; (Predavatelj: Stanislav Cartl, 2.12.2012), 9 oseb

Opomba: V sklopu mesne proizvodnje smo izvedli nekoliko obsežnejši program kot smo si ga zastavili. Pobuda o izvedbi tudi praktičnega dela je prišla s strani Društva rejcev drobnice Zgornjega Posočja in s strani KS Šentviška Gora, ki so zainteresirani za dvig predelave mesa na kmetijah.

HACCAP (1 predavanje)

1. predavanje: Haccp novosti in rastlinska proizvodnja (mag. Jana Ramuš, 12.3.2012) prisotnih 66 oseb, Bovec

b) Izobraževanja, vezane na tradicijo:

Izvedba sklopa delavnic Iz tradicije rojena sodobnost (4 delavnice)

1. delavnica: Tradicionalne lokalne jedi, (Tonćka Ivanćić, 30. 3. 2012) Tolmin, 13 oseb.
2. delavnica: Interpretacija izbranega zgodovinskega dogodka (Patricija Rejec, 3. 12. 2012) Tolmin, 11 oseb.
3. delavnica: Izdelovanje mil (Nada Zuza, 10. 12. 2012) Tolmin, 13 oseb.
4. delavnica: Jedi v času tolminskega punta (Martina Fratnik, 28. 2. 2013) Tolmin, 13 oseb.

Izvedba delavnic: Pleteni izdelki (4 delavnice);

1. delavnica in predavanje: lonćevina nekoć in njena uporabnost danes (Alenka Gololićić, 7.3.2013) Tolmin, 13 oseb

2. Delavnica in predavanje (dvodnevna): filcanje oz. polstenje ovčje volne (Alenka Kravanja, 16.2.2012 in 23.2.2012) Bovec, 13 oseb
3. Delavnica in predavanje (dvodnevna): pletenje iz domače ovčje volne (Palmira Kemper, 25.1.2012 in 1.2.2012) Bovec, 12 oseb
4. Delavnica in predavanje: Izdelava glinene posode za dekorativno prodajo na tržnici v Kobaridu (Alenka Gololičič, 18.3.2013) Kobarid, 12 oseb

Izvedba delavnic na temo rokodelstva (5 delavnic).

1. Delavnica in predavanje: Izdelava papirnatega cvetja (predavatelj: Jožica Peternelj, 22.2.2012) Deskle, 11 oseb
2. Delavnica in predavanje: Kleklanje velikonočnih izdelkov (predavatelj: Mojca Pelhan, 22.2.2012) Ročinj, 8 oseb
3. Delavnica in predavanje: Polstenje volne za otroke (predavatelj: Ester Komar, 1.3.2012) Kanal, 14 oseb
4. Delavnica in predavanje: Polstenje volne za otroke (predavatelj: Ester Komar, 5.3.2012) Kanal, 25 oseb
5. Delavnica in predavanje: Polstenje volne za odrasle (predavatelj: Ester Komar, 29.3.2012) Kanal, 8 oseb

Aktivnost D: Izdelava nabora lokalnih tradicionalnih jedi

V okviru teh aktivnosti smo:

- **animirali lokalna društva**, da se aktivno vključijo v pridobivanje tradicionalnih receptov in pisanje tekstov za knjižico receptov;

Posoški razvojni center je v sodelovanju s podeželskimi društvi in interesenti, ki so se pridružili k zbiranju tradicionalnih jedi v Zgornjem Posočju izdelal nabor lokalnih jedi, ki so služili kot osnova za pripravo knjižice receptov Jedi iz Zgornjega Posočja. Recepte so zbirale članice društev: Kmečke žene (območje Tolmina), Samooskrba Kobarid (območje Kobarida), Od ovce do izdelka (območje Bovec). Na Posoškem razvojnem centru smo vire, ki so bili pretežno ustni zbrali in jih v sodelovanju z poznavalci lokalne kulinarike Antonijo Ivančič, Polono Gorenšček in Renato Lapanje ter v sodelovanju s kuharskim mojstrom pregledali ter iz vsega skupaj pripravili material za knjižico.

- **izvedli tri kuharske delavnice;**

1. Kuharska delavnica Čadrg (Predavatelj: Robert Merzel, 9.10.2012) 16 oseb pokušine se je udeležilo še cca. 10 oseb
2. Kuharska delavnica Kobarid (Predavatelj: Robert Merzel, 18.10.2012) 16 oseb pokušine se je udeležilo še 5 oseb
3. Kuharska delavnica Bovec (Predavatelj: Robert Merzel, 9.10.2012) 16 oseb pokušine se je udeležilo še cca. 8 oseb

Na kuharske delavnice smo povabili tudi vse, ki so sodelovali pri zbiranju lokalnih receptur. Tu smo recepte dokončno oblikovali za v knjižico.

- **najeli prostore za izvedbo delavnic;**

Za izvedbo delavnic kjer je večje število oseb smo potrebovali večje in dobro opremljene kuhinje.

Zato smo delavnice izvedli v Ekološki turistični kmetiji Pri Lovrču (tolminske jedi), kuhinja OŠ Kobarid (kobariške jedi), Martinov hram (bovske jedi)

- **izvedli nakup lokalnih surovin.**

- ker smo kuhali lokalne jedi smo uporabljali tudi kar se da največ lokalnih surovin, ki smo jih kupili od lokalnih kmetov.

Aktivnost E: Priprava publikacij in promocijskega gradiva

V sklopu teh aktivnosti smo izdelali:

- **knjižico receptov Jedi iz Zgornjega Posočja** (gostinska izobraževanja, priprava besedila in fotografij, sodelovanje z lokalnimi društvi, oblikovanje in tisk) (1000 kos); Material za knjižico receptov smo pripravili v sklopu D. V sklopu E pa smo knjigo oblikovali in natisnili.
- promocijsko gradivo za čebelarske produkte (4 promocijski panoji za čebelarske izdelke ter zgibanka 1000 kos);
- **promocijsko knjižico Iz tradicije rojena sodobnost** (raziskovalne delavnice, priprava besedil in fotografij, zbiranje starih fotografij, oblikovanje, tisk 500 kos).

Na podlagi delavnic, ki smo jih izvajali v projektu smo prišli do veliko koristnih informacij, ki smo jih uporabili tudi v tej knjižici, ki je pripravljena za kmetovalce in ljubitelje kmetovanja ter etnologije.

Aktivnost F: Vzpostavitev sistema HACCP v predelovalnem obratu

V tem sklopu smo pripravil vso potrebno dokumentacijo za vzpostavitev sistema HACCAP za zagon kuhinje v Zeleni hiši, ki je bila opremljena v I. fazi tega projekta. Ustanovili smo tudi društvo Samooskrba Kobarid, ki je nosilec dejavnosti in je odgovorno za upravljanje kuhinje in je predpogoj za registracijo obrata za proizvodnjo živil rastlinskega izvora. Posoški razvojni center je pripravil statut in druge formalnosti za registracijo, obrat pa je bil registriran 20.11.2012.

Aktivnost G: Izdelava smernic razvoja posameznih kmetijskih branž, smiselno vezanih na vsebino tega projekta.

Projektne partnerji in lokalna društva in združenja so v okviru projektne delavnice in srečanju v tej aktivnosti pripravili iztočnice, za razvoj kmetijstva in na kmetijstvo vezanih branž v Zgornjem Posočju. Zasledovali smo potrebe na terenu in trende razvoja teh branž v Sloveniji in svetu. Smernice so temelj za razvojne programe in programe dela vseh sodelujočih.

3. SIR TOLMINC - KRALJ PLANINSKEGA RAJA

Območje Zgornjega Posočja, ki je vedno bolj prepoznavno tudi v turističnem smislu, predstavlja tudi območje zaščite sira Tolminc. Glavni namen projekta je zvišati prepoznavnost območja zaradi dodane vrednosti, ki jo celotnemu območju prinaša sir Tolminc s svojo ohranjeno tradicijo. Gre za fenomen, ki ga le težko najdemo še pri kakšnem drugem kmetijskem izdelku v Sloveniji.

Projekt predstavlja novost iz vidika povezovanja javnega in zasebnega sektorja.

Primer dobre prakse v povezovanju javnega in zasebnega sektorja – velik del dejavnosti v okviru projekta je bilo izvedenih na dveh prireditvah (Kmečki praznik v Tolminu 2012 in 30. obletnica Kmečkega praznika v Tolminu 2013) s predstavitev nove celostne podobe ter novim promocijskim materialom. Z vidika povezovanja javnega in zasebnega sektorja je projekt primer dobre prakse, saj so vanj vključena različna društva, občine ter drugi zunanji izvajalci. Rezultati doseženi s skupnimi močmi, so vlili voljo za nadaljnje delo. V okviru projekta smo vse udeležence opomnili na ponos naše zgodovine in tradicije, ki so jo oblikovali naši predniki. Na vseh nas pa je, da ohranimo njihov trud in zgodbo o siru Tolmincu s ponosom delimo tudi z drugimi, saj mu bomo le tako lahko dali vrednost, ki si jo zasluži.

Rezultati:

Občina Tolmin je v sredstvih Leader prepoznala možnost, da se od že doseženega naredi korak naprej. Skupaj s projektne partnerji in zunanjimi izvajalci je Sirarskemu društvu Tolmin nudila pomoč ter podporo pri certificiranju, oblikovanju in izdelavi nove celostne podobe, s čimer se dviguje prepoznavnost celotnega območja. Prizadevanja pa v prihodnje ne gredo le v smeri povezovanja sirarjev, temveč tudi povezovanja ponudnikov iz bližnjih vinorodnih okolišev, saj se lahko na ta način sooblikuje zgodba, ki bo prinesla dodano vrednost siru Tolminc, na katerega smo v Zgornjem Posočju še posebej ponosni.

V letu 2013 je bil velik poudarek na sami promociji sira Tolminc: izdelava nove celostne podobe sira Tolminc (nakup in tisk predpasnikov, prtov, transparentov, degustacijskih desk, panojev z novo celostno podobo, izdelava promocijskega filma ipd.). Nakup opreme za predstavitev in degustacijo sira. Izvedba prireditve ob svečani 30. obletnici Kmečkega praznika v Tolminu. Povečala se je prepoznavnost sira Tolminc, prodaja in ponudba.

Vsebina:

I. FAZA

A: Koordinacija in vodenje projekta

Koordinacija dela in usklajevanje aktivnosti z nosilci posameznih sklopov, vodenje projekta in priprava poročil.

B: Vzpostavitev sistema notranje kontrole, označevanja in sledenja izdelkov za člane Sirarskega društva Tolminc

- pregled obstoječe dokumentacije in opredelitev dela potrebnega za vzpostavitev delovanja skupine proizvajalcev
- priprava temeljnih dokumentov društva in pravilnikov (Statut Sirarskega društva Tolminc, Pravilnik o delovanju skuine proizvajalcev sir Tolminc, Pravilnik o notranji kontroli v skupini proizvajalcev sira Tolminc) in sklic zborna članov na katerem so bili dokumenti potrjeni – 8.3.2012
- podpora pri certificiranju skupine proizvajalcev, september – oktober 2012
- Operativni program dejavnosti skupine proizvajalcev sira Tolminc in registracija skupine pri Ministrstvu za kmetijstvo in okolje; december 2012

C: Oblikovanje celostne podobe sir Tolminc

- CGP projekta sir Tolminc in predlog za knjižico, dopis, transparent,...
- oblikovanje etikete za označevanje sira Tolminc (celo kolo in vakuumsko pakirani kosi)
- tisk etiket za označevanje sira Tolminc; 5.000 kosov
- tisk vrečk za sir Tolminc; 1000 kosov
- tisk ovojnega papirja za sir Tolminc; 536 kg (dimenzije 50 x 75)

E: Izdelava elaborata za informacijske table na planinah

- izdelava elaborata za informacijske table na planinah in priprava besedil za table (**splošen strošek**)
- fotografiranje 10 planin; maj – avgust 2012
- oblikovanje 10 tabel za označevanje mlečnih planin v Zgornjem Posočju
- lektoriranje in prevod besedil v angleški, italijanski in nemški jezik

F: Organizacija, koordinacija in izvedba prireditve Praznik sira Tolminc 2012

- organizacija tradicionalnega ocenjevanja sirov v Zgornjem Posočju (zbiranje vzorcev, organizacija ocenjevanja, 7 članska strokovna ocenjevalna komisija, priprava prostora ...); 11. oktober 2012; 25 ocenjenih vzorcev iz celotnega Zgornjega Posočja, iz Idrijsko – Cerkljanskega ter iz Banjško -trnovske planote; Planšarsko-sirarski muzej »Od planine do Planike«, Kobarid, 12.10.2012
- tiskovna konferenca; Tolmin 12.10.2012
- razstava 21 ocenjevanih sirov na ocenjevanju 11. 10. 2012; siri so bili razstavljeni po kategorijah – glede na vrsto mleka, glede na tip sira in glede na predelovalni obrat; posebna kategorija je bil sir Tolminc; razstavo smo odprli ob svečani podelitvi certifikatov in priznanj in je bila na ogled tudi na Kmečkem prazniku 2012; Tolmin, 12. – 13. 10. 2012
- slovesna podelitev certifikatov dvema skupinama proizvajalcev sira Tolminc (skupina Sirarskega društva Tolminc in Mlekarna Planika) ter podelitev priznanj sirarjem s siri ocenjenimi z »ekstra kakovostni razred« - 5 vzorcev; Tolmin, 12.10. 2012; število udeležencev: 300
- organizacija prireditve Praznik sira Tolminc - Kmečki praznik 2012 (prikaz izdelave Frike in brezplačna degustacija; tradicionalen srečelov in razstava kmečkih dobrot – 438 paketov je pripravilo 78 kmečkih žena; tržnica lokalnih izdelkov – 29 ponudnikov iz območja LAS;) Tolmin, 13. 10. 2012; število udeležencev: 2.500

G: Dodana vrednost siru Tolminc;

- delavnica o embalaži za sir Tolminc (teme: splošno o embalaži, lastnosti kartonske embalaže, izdelava embalaže za različne skupine iz naravnih materialov); Kobarid, 21.11.2012; število udeležencev: 9
- terenska delavnica: sirarske kmetije – tržne poti in povezovanje z drugimi ponudniki; 4 predstavitve tržnih poti in povezovanja sirarskih kmetij z ostalimi ponudniki v območju; ogled kmetij v območju Brkinov in Krasa (kmetija Zidarič, Tržaški Kras, kmetija Dekleva, Petelinje, kmetija Penko, Turn); terenska delavnica, 1.12.1012; število udeležencev: 12

H: Promocija in obveščanje javnosti

- štiri stranska priloga v lokalnem časopisu SOČAsnik (preimenovan iz EPIcenter); zgodovina sirarstva v območju, značilnosti sira Tolminc, način izdelave, zorjenje in shranjevanje, označevanje zaščitene izdelka, od Tolminca do Tolminca z zaščiteno oznako porekla, o projektu Sir Tolminc – 1 članek

Skladno z odločbo o spremembi NIP 2011, št.: 33151-11 / 2008 / 261 je bila zbršeta aktivnosti 6.2 predstavitev izdelave sira ter promocija na lokalnem radiu Alpski val; aktivnost 4.1 – označevanje sirarn se prestavi v drugo fazo.

II. FAZA

AKTIVNOST 1: Koordinacija in vodenje projekta

Pri koordinaciji in vodenju projekta je potekalo aktivno sodelovanje med projektnimi partnerji in nosilcem projekta. Organizacija in izvajanje sestankov s projektnimi partnerji. Dogovarjanje in usklajevanje pri izvajanju posamezne projektne aktivnosti. Skrb za tekoče izvajanje aktivnosti. Priprava aneksov k pogodbam, poročil, vabil na dogodke. Aktivna udeležba na dogodkih.

AKTIVNOST 4: Nakup opreme za predstavitve in degustacijo sira Tolminc

Nakup opreme je pripomogel k predstavitvi sira Tolminc, kakovosti prodaje ter poenoteni celostni podobi.

- nakup in izdelava treh panojev (1m x 80cm) – panoji so služili za razstavo mlečnih planin na prireditvi Kmečki praznik v Tolminu. Panoji bodo v prihodnje služili za razstavo v muzeju mlekarne Planike oz. ob posebnih priložnostih v sejni sobi Občine Kobarid,
- nakup klime za mobilno prikolico Kobarid – mobilna prikolica je nameščena na trgu v Kobaridu, kjer je organizirana dvakrat tedensko kmečka tržnica. V mobilni prikolici se prodajajo mlečni izdelki. Nakup klime je omogočil, da ponudniki v poletnih mesecih pri visokih temperaturah ne bodo imeli več težav pri prodaji mlečnih izdelkov in bodo tako zadostili pogojem po HACCP sistemu o kakovosti prodaje tovrstnih izdelkov.
- nakup opreme za degustacijo sira (drobni material) – nakup 10 kos degustacijskih lesenih desk z zaščitnim napisom Tolminc.

AKTIVNOST 9: Organizacija, koordinacija in izvedba skupne dvodnevne prireditve

Prireditve se je izvajala v dveh sklopih (spomladanski in jesenki del). Sodelovanje projektnih partnerjev na koordinacijskih sestankih pri pripravi praznika tako v spomladanskem, kakor v jesenskem delu praznika – razstava goveda mlečne pasme, ocenjevanje sirov, izvedba zgodovinske razstave 30 let kmečkega praznika, prikaz izdelave frike, ... Organiziralo se je informativne sestanke s kmečkimi ženami in jih animirali pri pripravi praznika (organizacija in izvedba tradicionalnega srečelova in razstave pastirskih jedi), sodelovanje z živinorejci za pripravo razstave in sejma plemenske živine, s sirarji glede izvedbe ocenjevanj in razstave sirov, koordinacija prikaza izdelave frike iz sira Tolminc in priprava zgodovinske razstave, sodelovanje pri podelitvi priznanj sirarjem na kulturnem prazniku v predvečer kmečkega praznika, in še vrsto drugih aktivnosti, ki so potekala v sklopu same prireditve. Prireditve je bila zelo odmevna z visoko udeležbo. Ljudje so prihajali iz celega območja LAS ter izven območja. Zabeležili smo največjo udeležbo na kulturnem večeru v petek ter največjo prodajo pridelkov in izdelkov v soboto. S tem smo ponudnikom zagotovili prepoznavnost njihovih izdelkov in pridelkov ter možnost prodaje.

- izvedba prireditve spomladanski del (razstava goveda mlečne pasme) ter 30. obletnica kmečkega praznika v Tolminu

Datum izvedbe koordinacijskih sestankov projektnih partnerjev: 21.8.2013, 4.9.2013, 17.9.2013, 30.9.2013 - sestanek z DŽT

Lokacija izvedbe: Tolmin – PRC, sejna soba KZ

- ocenjevanje sirov dne 10. 10. 2013 v Muzeju od planike do planine

Vsi sirarji celotnega območja LAS za razvoj so prejeli obvestilo o predvidenem poteku ocenjevanj in pogojih glede sodelovanja na ocenjevanju. Pred ocenjevanjem se je zbiralo vzorce sirov, sodelovalo se je pri sestavi ocenjevalne komisije, izpeljalo potek ocenjevanja (10.10.2013), obdelalo rezultate ocenjevanja, pripravilo priznanja ter sodelovalo pri njihovi slavnostni podelitvi (11.10.2013). Ocenjevanje je potekalo v prostorih Planšarsko-sirarskega muzeja »Od planine do Planike« v Kobaridu. Ocenjevalna komisija je bila 5 članska. Na ocenjevanje je prispelo 21 vzorcev sira iz celotnega Zgornjega Posočja in iz Idrijskega. Med siri iz kravjega mleka je strokovna komisija tri sire ocenjevala po specifikaciji za zaščiten sir Tolminc. Najvišjo oceno – zlato priznanje je komisija dodelila enemu siru, srebrno priznanje je prejelo 12 sirov in bronasto priznanje pet sirov. Vsi siri so bili razstavljeni na prireditvenem prostoru kmečkega praznika - Praznika sira Tolminc 2013.

Datum izvedbe: september – oktober 2013; ocenjevanje: 10.10.2013; podelitev priznanj: 11.10.2013

Lokacija izvedbe: Kobarid (ocenjevanje), Poljubinj (podelitev priznanj)

Število udeležencev: 21 vzorcev sira, 5 članska ocenjevalna komisija

- razstava sirov na 30. obletnici Kmečkega praznika v Tolminu
- izvedba razstave goveda mlečne pasme (spomladanski del prireditve – odgon živine v planine)

Sodelavci projektnega partnerja KGZS – Zavod GO so se s projektnimi partnerji projekta Sir Tolminc - kralj planinskega raja uskladili glede izvedbe razstave goveda mlečne pasme »Razstava rjavih krav v Poljubinju 2013«. Razstavo goveda mlečne pasme je bilo potrebno organizirati že v spomladanskem času, ker živali po prihodu s planin niso tako primerne za razstavo, kot spomladi (zaradi brejost večine krav). Rejce na območju, ki ga pokriva LAS za razvoj in so v AT4 kontroli ter katerih povprečna prireja črede presega povprečje območja, so projektni sodelavci partnerja KGZS – Zavod GO obvestili o predvidenem datumu razstave ter jih povabili k sodelovanju. Odbira, ki so jo izvajali strokovnjaki oddelka za živinorejo, se je vršila v rejah, ki so bile pripravljene s svojimi živalmi sodelovati na razstavi. Svojo pripravljenost so izkazali rejci iz območja UE Tolmin, UE Idrija in območja Banjško-trnovske planote. V končni izbor so bile uvrščene živali iz občine Tolmin ter hribovskega dela MO Nova Gorica (Banjško-trnovska planota). Živali, odbrane za razstavo, so bile opisane v katalogu živali. Katalog so brezplačno prejeli zainteresirani obiskovalci razstave. Ob vsaki živali na razstavnem prostoru je bila nameščena tudi tablica z njenimi osnovnimi podatki. Razstava je potekala v prostorih Kmetijske zadruge Tolmin na Poljubinju. Prostor so uredili delavci KGZS-zavod GO, člani Društva živinorejcev Tolminske in KZ Tolmin. Priprava razstavnega prostora je zajemala ureditev prostora, izdelavo in postavitve 33 privezov ter ocenjevalnega kroga, prostor za pripravo živali na razstavo, ureditev ostale potrebne infrastrukture za razstavljenе živali, oder, vzdrževanje čistoče v času razstave, pospravljanje razstavnega prostora.... Transport razstavljenih živali sta opravljala dva avtoprevoznika. Glede na rezultate izvedene odbire so bili živali na razstavi razdeljene v šest skupin (prvesnice -1. skupina, prvesnice - 2. skupina, krave v drugi laktaciji - 1. skupina, krave v drugi laktaciji - 2. skupina, starejše krave, kraška sivka). Znotraj skupine so bile živali rangirane glede na fenotipske lastnosti, v vsaki skupini je prva prejela zvonec, ostale priznanja za sodelovanje. Kot je običajno na razstavah, je najlepša na razstavi prejela častni zvonec za šampionko razstave. Ocenjevanje je vodil glavni ocenjevalec Matic Rigler ob pomoči selekcionista KGZS – Zavod GO. Poleg strokovnega ocenjevanja je vzporedno potekalo tudi ocenjevanje s strani obiskovalcev razstave. Obiskovalci razstave so s svojimi glasovi (glasovni lističi) izbrali »Miss razstave« in se na tak način lahko primerjali s strokovnjaki in se preizkusili v ocenjevanju. Najboljši živali iz vsake skupine ter šampionki razstave je bilo podeljeno skupaj sedem zvoncev. Prizorišče razstave so s prodajo na dvorišču prireditvenega prostora v Poljubinju popestrili tudi pridelovalci sira Tolminc.

Datum izvedbe: februar – april 2013; razstava: 20.04.2013

Lokacija izvedbe: k sodelovanju na razstavi povabljeni rejci celotnega območja LAS za razvoj, lokacija razstave: Poljubinj

Število udeležencev: 33 krav, 13 rejcev in veliko število obiskovalcev

- odbira živali

- tiskanje kataloga, priznanj, izdelava tabel s podatki živali
- prevoz živali
- priznanja najboljšim živalim – zvonci
- priprava razstavnega prostora – spomladanski del prireditve (prispevek v naravi Društvo živinorejcev Tolminske)
- izvedba zgodovinske razstave kmečkega praznika

Priprava zgodovinske razstave je vsebovala pregled arhiva v lasti KZ Tolmin in KGZS – Zavod GO, pregled arhiva kmečkih žena, kontaktiranje sodelujočih, ki so v preteklosti sodelovali pri izvedbi kmečkega praznika, sodelovanje s Tolminskim muzejem in Društvom podeželskih žena. Na podlagi zbranega gradiva je Tolminski muzej pripravil šest panojev, ki prikazujejo razvoj praznika v preteklih tridesetih letih. Panoji so bili razstavljeni na Poljubinju 11. in 12. oktobra 2013 in so bili tako na ogled vsem obiskovalcem praznika. Nameščeni bodo k ogledu v javno dostopnih prostorih KSS Tolmin in tako obiskovalce kmetijsko svetovalne službe trajno spominjale na te zgodovinske dogodke. Društvo podeželskih žena je pri pripravi zgodovinske razstave sodelovalo z zbiranjem gradiva za razstavo in pripravo tradicionalnih pastirskih jedi, ki so bile ravno tako razstavljene v sklopu zgodovinske razstave. Za razstavo tradicionalnih pastirskih jedi je bilo pripravljeno 36 jedi in 2 vrsti kruha. Jedi je pripravilo 13 žena iz Drežnice, Čadrga, Kneže, Grahovega ob Bači, Livka, Ponikev, Ljubinja, Volarij, Idrije pri Bači in Kanalskega ter Tolminskega Loma.

Na programu kmečkega praznika »Praznik sira Tolminc« je bil tudi tradicionalni srečelov. Usklajevanje aktivnosti za pripravo zgodovinske razstave in tradicionalnega srečelova je izvajal projektni sodelavec partnerja KGZS – Zavod GO. Na dveh informativnih sestankih s kmečkimi ženami 10.9.2013 in 25.9.2013 je bil dogovorjen potek priprave in izvedbe srečelova in razstave. Skupaj je bilo pripravljeno 422 artiklov za srečelov. Kmečke dobrote - drobno pecivo, potice, kruh, testenine, kis, likerje, žganje, med, medeno žganje, čaje, sadje, sušeno sadje, orehe, povrtnine, vloženo zelenjavo, jajca, marmelade, ročna dela in drugi izdelki je pripravilo skupaj 84 kmečkih žena Zgornjega Posočja. Artikli so bili najprej razstavljeni na ogled obiskovalcem praznika, kasneje pa so zainteresirani imeli možnost kupiti srečke.

Datum izvedbe: julij - oktober 2013, informativni sestanki s kmečkimi ženami: 10.9.2013, 25.9.2013; zgodovinska razstava: 11. in 12.10.2013; srečelov: 12.10.2013

Lokacija izvedbe: Tolmin (sestanki), Poljubinj

Število udeležencev: 422 artiklov kmečkih dobrot za srečelov, 36 razstavljenih pastirskih jedi, 6 panojev (zgodovinska razstava), 84 kmečkih žena je pripravljalo srečelov; udeleženci sestankov: 10.9.2013: 18 udeleženk, 25.9.2013: 24 udeleženk. Pri zbiranju gradiva za zgodovinsko razstavo kmečkega praznika je sodelovalo 5 članic, pri pripravi razstave tradicionalnih pastirskih jedi pa 14 članic Društva podeželskih žena Gornjega Posočja

- priprava in postavitve razstave (nakup 6 panojev 1m x 80cm)
- zbiranje gradiva in sodelovanje pri postavitvi razstave (prispevek v naravi – Društvo podeželskih žena Gornjega Posočja)
- prikaz izdelave frike na prireditvi Kmečki praznik v Tolminu

Prikaz izdelave frike - tradicionalne jedi Zgornjega Posočja iz sira Tolminc je bil na prizorišču praznika v Poljubinju v soboto, 12.10.2013, med 10.00 in 13.30. Projektni partner KGZS – Zavod GO je pričel s koordinacijo prikaza v mesecu septembru. Prikaz je izvedlo društvo Tminska pustna muzika v tradicionalnih oblačilih. Za friko je potrebno narezati sir na krajše koščke, še prej pa se nareže krompir in se ga rahlo popeče, da postane že skoraj zapečen, nato pa se doda sir. Hrana je nasitna in so jo veliko uporabljali naši predniki pred težkim delom. Vse sestavine zanjo so bile v velikih količinah doma, zato ni bila draga, bila pa je nasitna. V nekaterih krajih pa tema dvema sestavinama dodajajo tudi jajca. Na prireditvi so jo morali speči kar nekajkrat, da so jo lahko vsi, ki so jo želeli preizkušati. Postopek je dokaj hiter, več dela je s pripravo (rezanjem krompirja in sira). Narejeno friko so demonstratorji dali gledalcem prikaza ter ostalim udeležencem Praznika sira Tolminc za pokušino.

Datum izvedbe: na dan kmečkega praznika - Praznik sira Tolminc 12.10.2013

- prikaz oz. demonstracija izdelava sirov s svetovanjem na Kmečkem prazniku v Tolminu
- Izvedba tržnice s ponudniki iz celotnega območja LAS na Kmečkem prazniku v Tolminu
- Prevoz stojnic, klopi, miz za Kmečki praznik v Tolminu
- Izvedba pohoda na planino s prikazom sirjenja
- Oglaševanje pohoda na Primorskem Valu

AKTIVNOST 10: Promocijski material in promocija za Praznik sira Tolminc oz. 30. Obletnica Kmečkega praznika

- Izdelava in tisk transparentov, nakup in tisk predpasnikov, nakup in tisk prtov
- Oglaševanje prireditve – Primorski val – brana obvestila
- Oglaševanje nenaslovljena poštna pošiljka – letak in tiskanje letaka
- Predavanje na temo Prednosti uživanja hrane iz domačega okolja – prof. Janez Hribar

- Tiskovna konferenca ob 30. obletnici Kmečkega praznika in izdelava gradiva za tiskovno konferenco
- Izdelava promocijskega filma in pomoč pri organizaciji in koordinaciji snemanja filma
- Letak o siru Tolminc za turistične namene v treh jezikih in tisk

Promocija in obveščanje javnosti

- Objava članka v Sočasniku

4. PODEŽELSKI ELEKTRONSKI VODIČ

Z novim pristopom in novo rešitvijo se bo razvila storitev za vodenje posamičnih obiskovalcev po podeželju in seznanjanje le – teh z zanimivostmi, ki se nahajajo na območju LAS. Nov brezžični elektronski sistem za vodenje obiskovalcev po prostoru in informiranje le – teh o kulturni in naravni dediščini podeželja predstavlja kombinacijo brezžičnega vodenja obiskovalcev po prostoru (GPS) in uporabe slikovnega ter zvočnega zapisa za predstavitev posameznih točk.

Rezultati:

- povečano število turističnih ogledov s pomočjo brezžičnega elektronskega sistema za 10 %,
- povečana prepoznavnost 5 % turističnih ponudnikov na odročnejših krajih na območju izvajanja projekta.

S projektom smo dosegli zastavljene cilje, saj je to prvi elektronski sistem v območju.

V poti so vnesene tudi informacije o turističnih ponudnikih, tako da se z uporabo naprav povečuje tudi njihova prepoznavnost. Glede na odzive javnosti na članke v medijih ocenjujemo, da se bo povpraševanje še povečalo. Ne nazadnje je nov produkt zanimiv za mlado populacijo, kateri je ta ponudba takoj razumljiva in prijazna (primerjava s študijo vpliva elektronskih medijev na rast turizma - STO).

Zaradi zanimivosti elektronskega vodiča za turizem, enostavnosti sistema za vnos novih vsebin in tudi enostavne uporabe so vključene občine oz LTO izrazile željo po možnosti nakupa dodatnih (v projektu je vsak partner dobil en dlančnik-elektronski vodič).

Aktivnosti projekta

I. FAZA

A: Vodenje in koordinacija projekta

Z namenom usklajevanja aktivnosti na projektu je Fundacija BiT Planota organizirala in izvedla več sestankov projektne skupine, na katerih je bil predstavljen projekt, izvedeni so bili dogovori o izvajanju aktivnosti. Pripravljeni in izvedeni sta bili dve javni naročili oz. izbor zunanjih izvajalcev (za svetovanje in za nabavo tehnične opreme) in nadzorovano izpolnjevanje dogovorjenih pogodbenih obveznosti. Vodja projekta se je večkrat sestal tudi z upraviteljem LAS za razvoj z namenom reševanja posameznih vprašanj pri izvedbi projekta.

B: Promocija in obveščanje javnosti

Pripravljeni sta bili dve obvestili za medije, in sicer prvo je pripravila prostovoljka Fundacije BiT Planota v maju, drugo pa predstavnik partnerja (Zavod GOST) v septembru 2012.

C: Zagotovitev IKT in telekomunikacijske opreme za vodenje obiskovalcev po prostoru ter predstavitev znamenitosti

Vodilni partner Fundacija BiT Planota je ob pomoči zunanjega strokovnjaka za svetovanje poiskala in evalvirala tehnološke rešitve, ki omogočajo elektronsko vodenje obiskovalcev po prostoru (navigacija) ter predstavitev naravnih in kulturnih znamenitosti na podeželju. To je bila podlaga za nabavo ustrezne elektronske opreme preko javnega naročila pri podjetju iPear iz Ljubljane. Za izvajanje projekta je bilo tako na območju vsake sodelujoče občine nabavljen mobilni telefon. Poleg tega je bil nabavljen še prenosni računalnik za vodjo projekta, stacionarni računalnik s programsko opremo. Zgoraj omenjeno podjetje je razvilo sistem za vodenje obiskovalcev po prostoru oz. ponudil programske rešitve (module), ki omogočajo celovito delovanje celotnega sistema.

D: Zajemanje in priprava topografskih podatkov o poteh

Predstavniki Fundacije BiT Planote so v sodelovanju z zunanjim izvajalcem za svetovanje individualno usposabljali izvajalce iz posameznih občin za zajemanje topografskih podatkov na poteh. Izbranih je bilo 11 poti, ki so bile vse večkrat prehojene in izdelane topografske elektronske karte (Bovška krožna pot, Kobariška zgodovinska pot, Zgodovinska pot Koseč, Krožna pot na gradu, Pot na Kanalski Vrh, Tolminska korita, Krožna pot Most na Soči, Krožna pot Grgar, Pot za zidom Lokve, Učna pot do Divjega jezera in Križna pot Idrija). Poleg usposabljanja je vodilni partner nudil vsem izvajalcem tudi svetovanje pri zajemanju topografskih podatkov.

II. FAZA

A: Vodenje in koordinacija projekta

Na sestankih z društvi, ki so bila izbrana s strani partnerjev, smo usmerjali in usklajevali delo pri zbiranju in oblikovanju vsebin za vnos v dlančnike. Tudi z dobaviteljem programske opreme smo skozi vso fazo projekta koordinirali in usmerjali primerne rešitve. Usmerjali smo promocijo in vse ostale projektne aktivnosti. V zaključku projekta smo z navodili in pripravljenimi vsebinami usmerjali tudi izdelavo poročil partnerjev.

B: Promocija in obveščanje javnosti

- sporočilo za medije ter izvedba tiskovne konference, ki se jo je udeležilo 5 novinarjev (Primorske novice, Primorski dnevnik, Radio Koper, Radio Robin, in POP TV; en intervju je bil izveden po telefonu - Primorski val); in objava prispevkov o projektu v medijih: Primorske novice, Primorski dnevnik, Pop TV, Banka turističnih priložnosti Slovenije, Radio Bizjak; Nova Gorica, 23.4.2013
- objave informacij na spletnih straneh projektnih partnerjev
- oblikovanje in tisk zgibanke; naklada: 1.000 kosov
- zaključni dogodek – predstavitev rezultatov projekta; 23. 4. 2013 – Zelena dvorana Metne občine Nova Gorica (ob 10.30) – tiskovna konferenca in Lokve (ob 14.00) – delavnica za uporabnike in praktični prikaz delovanja e-vodiča na terenu; število udeležencev popoldanskega sklopa: 17

C: Splošni stroški

- strategija uvajanja sistema izposoje mobilnih telefonov za vodenje obiskovalcev;

D: Priprava vsebin pomembnih turističnih točk ob poteh

- zbiranje vsebin po pomembnih turističnih točkah ob poteh
- priprava in oblikovanje vsebin
- priprava vsebin za 74 točk združenih v 11 poti (Pot Po sledih priporvednega izročila Bovca, Kobariška zgodovinska pot, Krožna pot skozi Koseška korita, Čez most po modrost, Tolminska korita, Krožna pot dom pod Ježo, Pot na Jelenk, Grgarska krožna pot, Krožna pot za zidom, Ob Rakah – po poti idrijskih naravoslovcev, Idrija – zgodba o petstoletnem rudniku)
- Prevod opisa točk v tri tuje jezike – Angleščina, Nemščina in Italijanščina

Pojasnilo: Predvideno je bilo 48 točk, vendar se je pri pripravi poti izkazalo, da je potrebno označiti dodatne znamenitosti, zato je skupno število točk naraslo na 74. Dodatno delo so vsi udeleženi v to aktivnost opravili brezplačno in v okviru predvidenih stroškov.

- Vnos informacij o točkah (opis, slike, zvočni posnetki) v elektronske topografske karte

E: Usposabljanje inštruktorjev za svetovanje drugim izvajalcem

- Navodila za uporabo pripravljene metodologije za upravljavce poti in vnašalce novih točk
- navodila uporabe za uporabnike/turiste – objavljeno v zloženki (aktivnost B)
- usposabljanje inštruktorjev; skupno število udeležencev srečanj: 33
 1. in 2. delavnica – splošna znanja sta bili skupni za celotno območje; 23. 4. 2013 in 31. 5. 2013
 - Sestanki z inštruktorji – praktično delo na petih lokacijah projektne območja: Bovec 27. 4. 2013, Tolmin, 4. 5. 2013, Kanal 11.5. 2013, Idrija, 18. 5. 2013, Lokve, 25. 5. 2013; na vseh sestankih sta bila prisotna 2 nosilca aktivnosti in 2 bodoča inštruktorja v območju

V vsaki občini smo usposobili dve osebi za vnos informacij o novih točkah/poteh v programsko opremo in za prenos znanj drugim izvajalcem.

5. LOKALNO PRIDELANA HRANA V VRTCE IN ŠOLE

Projekt je namenjen lokalnim ponudnikom, staršem, učiteljem, otrokom in mladini (vrtci in šole). Ciljne skupine se aktivno vključujejo v aktivnosti projekta, še posebej lokalni ponudniki, saj se bo njihova ekološko pridelana hrana pričela vključevati v sistem zelenega javnega naročanja.

V Sloveniji je uvajanje ekološke in lokalno pridelane hrane v sistem javnega naročanja še novost. Prav zaradi tega ni veliko primerov dobre prakse, so le posamezni poskusi. Ker gre za spekter animiranja ponudnikov, kot tudi spremembe ustaljene prakse na strani naročnika, gre za popolnoma nov pristop. Zakonodajna osnova zaenkrat zgolj omogoča to možnost, je pa ne predpisuje, zato je uvajanje sprememb odvisno predvsem od ozaveščenosti posameznikov.

Skozi različne aktivnosti smo ciljne skupine ozaveščali o prednostih lokalno pridelane (in ekološke) prehrane (dodatki v prehrani, njihov vpliv na psihofizične sposobnosti otrok, škodljivost določenih vrst embalaž, prednosti sezonske, lokalno pridelane hrane, ipd.), in sicer na več ravneh, saj je za uspešno vpeljavo lokalnih živil v OŠ in vrtce potrebno sodelovanje in strinjanje s spremembami tako pri šolskem osebju, starših in otrocih, kot tudi pri lokalnih ponudnikih. Inovativen je način prikaza priprave ZeJN za prehrano v šolah in vrtcih tako, da se bodo vanj lahko vključili tudi manjši lokalni ponudniki in na način, da bo naročilo dosegalo čim višjo stopnjo vključenosti ekoživil.

Neposredni rezultati:

- strokovno osebje na petih OŠ (od sedmih OŠ na območju) in 1 VVZ skupaj s podružničnimi enotami ter štirih občinah na območju informirano o razpoložljivi ponudbi lokalno pridelane hrane ter o možnostih in načinih vključevanja lokalnih ponudnikov v dobavno shemo,
- starši učencev petih OŠ (od sedmih OŠ na območju) informirani o pomenu lokalne in sezonske hrane za zdravje otrok, prednosti lokalno pridelane prehrane so bile prepoznane na vseh delavnicah (delavnic se je udeležilo več kot 50 staršev),
- ponudba 106 kmetij posredovana in predstavljena vsem OŠ in VVZ na območju (6 OŠ skupaj s pripadajočim vrtcem, 1 OŠ, 1 VVZ)
- na več kot 10 kmetijah dejansko prepoznana priložnost za dodatno možnost odkupa preko OŠ in VVZ in izražen interes po dobavi OŠ oz. VVZ (npr. pobuda za brezplačno dobavo sirotke za 1 mesec, ipd.).

Posredni rezultati:

- dvig zavedanja lokalnega prebivalstva o pomenu lokalne oskrbe in samooskrbe,
- dvig ozaveščenosti prebivalstva in strokovnih šolskih delavcev o škodljivosti določenih konvencionalnih izdelkov in embalaž,
- dvig zanimanja med prebivalstvom za ekološko kmetovanje in ekološke pridelke/izdelke.

Vsebina:

A: Popis obstoječih in potencialnih pridelovalcev ekološke in integrirane pridelane hrane na območju štirih občin:

Popis obstoječih in potencialnih pridelovalcev

Na podlagi podatkov ZEK SP je bil pripravljen seznam ponudnikov in ponudbe izdelkov na območju izvajanja projekta. Seznam je bil posredovan vsem OŠ in VVZ na območju. Dokazilo: Seznam ponudnikov, Priloga A-1.

Pomoč pri popisovanju in animaciji ekoloških kmetij

Člani Zveze ekoloških kmetov Severne Primorske (ZEK SP) so v okviru prispevka v naravi izvedli aktivnosti informiranja lokalnih kmetov in javnosti o projektu in možnostih vključevanja lokalnih pridelkov/izdelkov v verigo dobave OŠ in vrtcem na območju. Obdobje izvedbe: september 2012 – junij 2013, dokazilo: Poročilo o opravljenih aktivnostih (Priloga A-2) in v njem navedene priloge.

Izvedene aktivnosti:

1. Pogovor s kmeti v območju, ki razmišljajo o preusmeritvi v ekološko kmetovanje
2. Predstavitev projekta Lokalno pridelana hrana v šole in spodbujanje članov združenja k širitvi dejavnosti oz. ponudbe
3. Zbiranje podatkov o kmetijah (razpoložljiva ponudba) za bazo podatkov s svetovanjem
4. Priprava in posredovanje baze podatkov o ekoloških kmetijah na območju občin Tolmin, Kobarid, Bovec in Kanal ob Soči (pregled obstoječih dokumentov zveze) izvajalcu projektnih aktivnosti (Posoškememu razvojnemu centru).e) Posredovanje podatkov o ekoloških kmetijah na območju občin Tolmin, Kobarid, Bovec in Kanal ob Soči (pregled obstoječih dokumentov zveze) izvajalcu projektnih aktivnosti (Posoškememu razvojnemu centru)
5. Pogovor s predstavniki šol in vrtcev o potencialnem odkupu lokalno pridelanih ekoloških pridelkov od ekoloških kmetov.g) Priprava predstavitve dela ekoloških kmetov in sodelovanje na regijski konferenci Uveljavitev načela kratkih verig v sistemu javnega naročanja hrane in živil v javnih zavodih, ki je v organizaciji Ministrstva za kmetijstvo in partnerstva treh lokalnih akcijskih skupin Severno primorske regije potekala v Vrtojbi, 18. 06. 2013.

6. Predstavitev ponudnikov (ekološko pridelane) hrane v lokalnem okolju potencialnim odjemalcem: šolam in vrtcem.

7. Priprava predstavitve dela ekoloških kmetov in sodelovanje na delavnici Zeleno in lokalno javno naročanje živil v šolah in vrtcih v Tolminu, 14. 11. 2013.

Dejavnost B: Izvedba delavnic in predavanj z informiranjem vseh udeležencev (zaposlenih, staršev in otrok) na območju štirih občin

8. Priprava predstavitve dela ekoloških kmetov in sodelovanje na regijski konferenci Uveljavitev načela kratkih verig v sistemu javnega naročanja hrane in živil v javnih zavodih, ki je v organizaciji Ministrstva za kmetijstvo in partnerstva treh lokalnih akcijskih skupin Severno primorske regije potekala v Vrtojbi, 18. 06. 2013.

9. Promocija ekološkega načina kmetovanja med prebivalstvom in animacija ekoponudnikov k vključevanju v dobavne sheme za lokalne šole oz. vrtce na Eko prazniku v Tolminu (11.05.2013) in Kobaridu (29.06.2013).

10. Prispevek lokalnih ekoloških izdelkov (mleko, sirotka) za potrebe degustacij na delavnicah na OŠ.

11. Usklajevanje in koordinacija aktivnosti s Posoškim razvojnim centrom.

B: Izvedba delavnic in predavanj z informiranjem vseh udeležencev (zaposlenih, staršev in otrok) na območju štirih občin:

Izvedba delavnic in predavanj

Izvedba delavnic Prednosti lokalne in sezone hrane za zdravje otrok ali Trojanski konj v nakupovalni košari. Število delavnic: 5, in sicer na:

OŠ Bovec, dne 14.5.2013,

OŠ Kobarid, dne 8.5.2013,

OŠ Tolmin, dne 3.6.2013,

OŠ Most na Soči, dne 22.5.2013,

OŠ Kanal, dne 24. 4. 2013.

Delavnice na OŠ Bovec, OŠ Kobarid, OŠ Most na Soči in OŠ Kanal je izvedla Maura Arh, ekologinja prehrane, delavnico na OŠ Tolmin pa Nataša Klobučar Štrancar, univ. dipl.inž. živilske tehnologije.

Predstavitev primera dobre prakse v Sloveniji/gostovanje

Svoje izkušnje in delovanje svojega zavoda na področju vpeljave lokalno pridelane hrane so na delavnici Zeleno in lokalno javno naročanje živil v šolah in vrtcih, dne 14. 11. 2012 predstavile predstavnice Kranjskih vrtcev ter OŠ in vrtca Gorje. Dokazila: program delavnice (Priloga B-2a), power point predstavitev (Priloga B-2b) in lista prisotnosti (Priloga 1a)

Na delavnici Zeleno javno naročanje živil v šolah in vrtcih – priprava razpisne dokumentacije je bil predstavljen primer OŠ Janka Kersnika Brdo. Dokazila: program delavnice (Priloga B-2c), power point predstavitev (Priloga B-2d) in lista prisotnosti (Priloga 1b).

C: Izhodišča zelenih javnih naročil / projektno uvajanje: predstavitev prednosti lokalne samooskrbe odločevalcem v občinski upravi ter vrtcih in šolah, priprava izhodišč javnega naročanja s svetovanjem.

Predstavitev prednosti lokalne samooskrbe odločevalcem

Izvedba delavnice Zeleno in lokalno javno naročanje živil v šolah in vrtcih, velika sejna soba Občine Tolmin, Tolmin, dne 14. 11. 2012, število udeležencev: 19.

Priprava izhodišč javnega naročanja s svetovanjem

Izvedba delavnice Zeleno javno naročanje živil v šolah in vrtcih – priprava razpisne dokumentacije, prostori Posoškega razvojnega centra, Tolmin, dne 10. 06. 2013, število udeležencev: 7.

D: Promocija in obveščanje javnosti: V okviru te aktivnosti se je izvedla promocija v različnih oblikah: radio, EPIcenter ipd. Promoviranje projekta bo potekalo v lokalnih TV in časopisnih mediji ter v elektronski obliki na spletnih straneh partnerjev v natančno določenih časovnih intervalih. Na podlagi izvedenih aktivnosti bo koordinator projekta predstavljal dokončane aktivnosti in aktivnosti v teku:

- 2 predstavitvi v SOČAsniku (prva objava v decembrski številki - letnik XIII, št.5-6, 2012, druga objava v juljski številki – letnik XIV, št. 3/2013), dokazilo: kopiji člankov (Priloga D-1a in Priloga D-1b),
 - predstavitev projekta na spletnih straneh Posoškega razvojnega centra (www.prc.si) (Priloga D-1c),
 - predstavitev delavnice Zeleno in lokalno javno naročanje živil v šolah in vrtcih ter obravnavane problematike v oddaji Primorska kronika na TV Koper Capodistria (RTV SLO), dne 15. 11. 2012, dokazilo: posnetek oddaje (Priloga D-1d),
 - najave delavnic preko Alpskega vala, dokazilo: posnetek branega obvestila (Priloga D-1e).
- Projekt je enofazni in se je zaključil junija 2013.

Skupni projekti za izvajanje Lokalne razvojne strategije LAS (NIP 2011)

6. GRAPE – dobro pridelano doma

Rezultati:

Izdelan prikaz stanja BZ Grape - Dobro pridelano doma in pregled drugih znamk kakovosti, Opredeljena problematika in izdelana revizija izbrane strategije imena blagovne znamke, Izvedene delavnice z različnimi ciljnim skupinami, Pripravljena modifikacija BZ oziroma nadgradnja uporabe, Podpisan dogovor o uporabi BZ s strani občin in podpornih institucij, Izdelan načrt uporabe in razvoja blagovne znamke.

Aktivnosti projekta

A: Koordinacij in vodenje projekta

Koordinacija in vodenje vsebinskih sklopov:

- dne, 13.1.2012 uvodni sestanek projektnih partnerjev / Tolmin
- dne, 21.5.2012 sestanek projektnih partnerjev
- dne, 25.5.2012
- dne, 20.6.2012 sestanek z župani in preklic izvedbe drugega dela projekta
- dne, 16.7.2012
- dne, 6.8.2012 sestanek projektnih partnerjev / Tolmin
- dne, 19.9.2012 sestanek projektnih partnerjev / Tolmin

B: Prikaz stanja BZ Grape – Dobro pridelano doma

- pregled izvedenih aktivnosti po območjih,
- pregled ponudnikov in proizvodov, ki se tržijo pod BZ Grape,
- pregled drugih znamk kakovosti na območju in njihova uporaba.

Priprava vprašalnika, zbiranje podatkov, izpolnjevanje vprašalnika; pridobivanje podatkov s strani ostalih institucij, pregled podatkov, predstavitev le-teh.

C: Vzpostavitev (oblikovanje) skupne blagovne znamke LAS za razvoj

- Opredelitev problematike in preverba ustreznosti imena obstoječe BZ

Izvedena je bila v okviru delavnic, kjer so se udeleženci iz vseh razvojnih institucij opredelili glede obstoječe BZ in že nakazali možne rešitve glede spremembe BZ. Hkrati se je izoblikovalo mnenje glede revizije strategije nove BZ glede na že obstoječe BZ.

- Revizija izbrane strategije imena blagovne znamke z vključenimi že obstoječimi blagovnimi znamkami (sir Tolminc, Bovški sir, Idrijski žlikrofi, Šebreljski želodec, idrijska čipka...) in vključenimi državnimi blagovnimi znamkami

Priprava poročila, ki vsebuje pregled blagovnih znamk v območju in njihov odnos do skupne blagovne znamke območja – GRAPE.

- Izvedba delavnic z različnimi ciljnimi skupinami: 4 delavnice s ponudniki; 2 delavnici podporne inštitucije in občine
 - dne, 28. 6. 2012 delavnica / podporne inštitucije / Idrija
 - dne, 19. 7. 2012 delavnica / podporne inštitucije / Idrija
 - dne, 4. 9. 2012 delavnica / ponudniki Idrija- Cerčno / Idrija
 - dne, 4. 9. 2012 delavnica / ponudniki Posočje / Kobarid
 - dne, 6. 9. 2012 delavnica / ponudniki Kanal + Trnovsko Banjška planota / Kal nad Kanalom
 - dne, 4. 12. 2012 delavnica / podporne inštitucije / Idrija

Predlog nove celostne podobe in strategijo uporabe blagovne znamke smo na 4 delavnicah predstavili ponudnikom posameznih lokalnih območij znotraj LAS za razvoj. Na delavnicah so se udeleženci opredelili do različnih grafičnih podob in sloganov. Enako so svoja stališča na delavnicah predstavili predstavniki projektnih partnerjev.

- Priprava predloga in razvoj BZ

Na podlagi opredelitve problematike in preverbe ustreznosti imena obstoječe BZ in revizije izbrane strategije imena BZ je marketinška agencija pripravila različne grafične in vsebinske predloge nove skupne blagovne znamke LAS za razvoj in jih v okviru delavnic predstavila vsem zainteresiranim v območju.

- Celostna podoba BZ - priprava modifikacij blagovne znamke oziroma nadgradnja aplikacij uporabe

Na podlagi usklajevanja med vsemi zainteresiranimi v območju je bila izdelana končna verzija znaka, slogana in načinov uporabe. Marketinška agencija je pripravila tudi osnovne predloge za aplikacijo (dopisni papir, vizitka, letak, etiketa ...).

- Priprava dogovora o uporabi BZ

Projektni partnerji so uskladili besedilo dogovora o uporabi BZ v območju LAS za razvoj in k podpisu dogovora pozvali razvojne institucije in občine v območju LAS za razvoj. Dogovor o uporabi BZ s podpisi institucij, ki so k njemu pristopile, je bil sklenjen decembra 2012.

D: Izdelava načrta uporabe in razvoja blagovne znamke

Projektni partnerji so skupaj z marketinško organizacijo uskladili strateški načrt uporabe in razvoja blagovne znamke, ki je tudi podlaga za dogovor o uporabi BZ v območju LAS za razvoj.

E: Programsko delo na terenu: svetovanja, motiviranja in usposabljanja

Programsko delo, vezano na tržnico Kanal (v projektu smo izvedli 3 tržne dni na tržnici v Kanalu in s svetovanjem za prodajo, z motiviranjem in usposabljanjem nudili pomoč osmim domačim ponudnikom). V času trajanja projekta so štirje domači ponudniki registrirali, dopolnili ali priglasili svojo dejavnost, da lahko prodajajo na tržnici.

F: Priprava vsebinskih izhodišč za nadaljnje delo

Aktivnost je izvedel projektni partner ICRA in sicer v sodelovanju (usmeritve) s strani ostalih partnerjev (predvsem strokovnih institucij) in s sodelovanjem zunanjega izvajalca (Creatoor), ki je prav tako prispeval predlog za nadaljevanje aktivnosti v smislu promocije in prijave BZ Dobro na Uradu za intelektualno lastnino.

7. KROG - VZPODBUJANJE KMETIJSTVA, ROKODELSTVA IN DOMAČE OBRTI TER GASTRONOMIJE OB SMARAGDNI POTI

Projekt je namenjen ponudnikom s celotnega območja LAS, kmetom, rokodelcem in obrtnikom, ponudnikom tipičnih jedi, potrošnikom – kupcem, obiskovalcem, turistom. Projekt se osredotoča tudi na ženske in mlade, ki skozi nove dejavnosti ustvarjajo novo dodano vrednost podeželju in tako prispevajo k ohranjanju poseljenosti podeželja območja LAS.

Projekt prispeva k povečanju podjetniških in funkcionalnih veščin in znanj, povezovanju ponudnikov in ponudbe ter večanju prepoznavnosti lokalnih produktov. Pozitivno naj bi vplival na hitrejši razvoj podjetništva, ustvarjanje novih delovnih mest v nekmetijskih in s kmetijstvom povezanih dejavnostih.

S projektom smo uspešno povezali ponudnike s celotnega območja LAS za razvoj. Inovativnost pri prijemih motivacije ponudnikov pri udeleževanju na dogodkih izven matične tržnice so obrodile sadove. S tem smo pridobili na pestrosti ponudbe na posameznih tržnicah in na večjem številu. Inovativnost projekta se kaže tudi v načinu kako smo uspeli povezati podporne in strokovne institucije, ki delujejo na področju razvoja podeželja. Hkrati smo vse izobraževanja, motivacijske delavnice, svetovanja in vse ostale vsebine po

dogovoru s partnerji obogatili tako, da smo predstavljali lokalne tržnice in tako širili ozaveščanje o lokalni ponudbi.

Rezultati:

Z realizacijo projektne faze II smo dosegli zastavljene cilje, ki so bili izvedba Festivala KROG, ter izdelava turističnega paketa.

V prvi fazi projekta smo realizirali: število novih ponudnikov, število skupnih ponudnikov, izdelali navodila, pripravili program sedmih prodajnih mest.

V drugi fazi izvajanja projekta smo nadaljevali z aktivnostmi, ki so bila zastavljena v prvi fazi. Izvedli smo veliko svetovanj, predvsem pa smo bili projektni partnerji veliko prisotni in aktivni na lokalnih tržnicah, kjer smo pripravljali animacijske programe, spodbujali ponudnike, promovirali tržnice in povezovali ponudnike celotnega območja LAS za razvoj za udeleževanje na prireditvah po območju in izven njega. Delali smo tako s ponudniki, kot s potencialnimi ponudniki, s potrošniki in s podeželskimi društvi. Lahko rečemo, da je projekt opazno dvignil prepoznavnost lokalnih tržnic, lokalnih ponudnikov in dvignil raven ozaveščenosti potrošnikov. Tovrstni projekti pozitivno vplivajo tudi na razvoj dopolnilnih dejavnosti in spodbujajo kmete in rokodelce, k inovativnosti ter iskanju novih tržnih niš.

Vsebina:

I. FAZA:

Rezultati:

- Registriranih 5 novih ponudnikov;
Registriranih je bilo 10 (5 Zgornje Posočje, 1 Idrija, 0 Cerkno, Kanal ob Soči 4) novih ponudnikov z različnimi oblikami delovanja (registracija primarne proizvodnje na kmetiji, družba z omejeno odgovornostjo, dopolnilna dejavnost, osebno dopolnilno delo).
- 7 novih ponudnikov na skupnih prodajnih mestih,
27 novih ponudnikov na prodajnih mestih: Tolmin 2, Kobarid 6, Kanal ob Soči 17 (novo odprta tržnica), Idrija 1 (združuje območje Idrije in Cerkno, ker je bila tržnica vzpostavljena šele konec projektne faze) in 1 Lokve.
- 5 ponudnikov vključenih v mrežo ponudnikov; V mrežo ponudnikov so se vključili večji proizvajalci, ki svoje izdelke danes tržijo na več različnih lokacijah ali pa na različnih lokacijah ob različnih tržnih dneh; Ponudniki so svoje izdelke ponudili izven svoje občine bivališča kadar je potekala večja prireditev (npr. Kmečki praznik) ali v decembrskem času. Na tržnicah izven svoje občine izdelke vsaj občasno trži 22 (7 Zgornje Posočje, 5 Idrijsko-Cerkljansko območje, 3 Kanal ob Soči, 7 MONG) ponudnikov.
- Izdelana navodila različnih izdelkov/produktov »od ideje do izvedbe« (6 navodil); navodila so bila izdelana v nakladi 2.950 (vsako od šestih navodil); uporabnikom so dostopna na sedežih partnerjev, v informacijskih točkah v območju, v prostorih kmetijsko svetovalne službe, na upravnih enotah in drugje;
- Pripravljen in pilotno preizkušen organiziran program sedmih lokalnih tržnic in drugih skupnih prodajnih mest lokalnih produktov (model priprave programov in skupnega programa skupnih prodajnih mest). Lokalne tržnice/skupna prodajna mesta so razvita v štirih modelih glede na ponudbo in povpraševanje v posameznem območju: samostojna prodaja ponudnikov znotraj svoje občine (Tolmin, Idrija), prodajalnica je urejena v lokalni gostilni (Lokve), ponudniki tržijo svoje izdelke v sosednji občini (tržnica v Cerknem se je vzpostavila konec projektne faze); oz. kot skupna prodaja članov društva (Bovec in Kobarid); glede na načrtovane večje dogodke in prireditve projektni partnerji informirajo ponudnike v svojem območju o možnostih prodaje v drugih krajih oziroma organizirajo prevoz.

A: Koordinacija in vodenje projekta

- Koordinacija in vodenje vsebinskih sklopov:
Sestanki projektne skupine, ki jih je sklical nosilec projekta, so bili v Tolminu: 13.1.2012 (uvodni), 16.5.2012, 21.5.2012 ter 19.9.2012. Koordinator se je 1.3.2012 udeležil seminarja za vodenje projektov v Idriji. Operativni sestanek glede tiskanja navodil (ICRA in KGZS – Zavod GO) je bil dvakrat in sicer 24. 9. 2012 in 22.10.2012 v prostorih KGZS – Zavod GO v Biljah.

B: Identifikacija različnih potreb okolja za krepitev ponudbe lokalnih izdelkov in pridelkov

- Identifikacija različnih potreb okolja za krepitev ponudbe lokalnih izdelkov in pridelkov letak v obliki zgibanke (6 tipov* 2.917 izvodov):

Za namen evidentiranja različnih potreb lokalnega okolja za razvoj ponudnikov lokalnih pridelkov in izdelkov ter drugih produktov je bil izdelan vprašalnik in bil posredovan vsem v projektu povezanim partnerjem - sedmim občinam in petim inštitucijam.

- Izvedba delavnic (2) za predstavnike inštitucij, opredelitev znanj, pristojnosti, področij delovanja posameznih inštitucij, potreb okolja in načinov učinkovitejšega sodelovanja:
 1. delavnica dne, 29. 2. 2012 v Tolminu. Delavnice se je udeležilo 15 udeležencev.
 2. delavnica dne, 22.3.2012 v Kobaridu. Delavnice se je udeležilo 19 udeležencev.

(ZVEZA: Priloga: »Zbirnik evidentiranih potreb lokalnega okolja za krepitev ponudbe lokalnih pridelkov in izdelkov« s prilogo – vabilo na 1. delavnico 29.2.2012 ter povabilo za evidentiranje potreb lokalnega okolja na področju razvoja ponudbe s podeželja s pomočjo vprašalnika, lista prisotnosti 1. delavnice, fotografije, predstavitev 1. delavnice (.ppt), in zabeležka 2. delavnice, predstavitev 2. delavnice (.ppt), »Dogovor sodelovanja inštitucij, delujočih na področju razvoja podeželja pri ureditvi, registraciji in nadzoru ponudnikov lokalnih pridelkov, izdelkov in storitev na kmetijah«, »Ponudba za čimprejšnji sprejem nove Uredbe o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter uskladitev predpisov na področju registracije dopolnilnih dejavnosti na planinah«)

- Izdelava navodil za bodoče ponudnike lokalnih pridelkov/izdelkov/produktov - za potencialnega ponudnika izdelka/produkta, na primeru izbranih izdelkov/produktov izdelati korake (navodila) za 6 različnih tipov izdelkov/produktov »od ideje do izvedbe«

Navodila v skupni nakladi 17.700 izvodov:

- Splošno o registraciji dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- Predelava živil rastlinskega izvora kot dopolnilna dejavnost na kmetijah;
- Predelava živil živalskega izvora kot dopolnilna dejavnost na kmetijah;
- Turistična dejavnost, kot dopolnilna dejavnost na kmetiji;
- Neposredna prodaja;
- Domača in umetnostna obrt.

C: Terensko delo

- izdelava svetovalnega pripomočka za načrtovanje proizvodnje in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji:

Izdelan je bil svetovalni pripomoček - obrazec v elektronski obliki (.xls) in tiskani obliki, ki strokovnjaku partnerskih inštitucij za področje kmetijstva in dopolnilnih dejavnosti pripomore k jasnejšemu pregledu nad stanjem na kmetiji in tako k hitrejšemu in bolj učinkovitemu nasvetu potencialnemu ponudniku glede odločitve za načrtovanje dejavnosti in investicije.

- delo s ponudniki - spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, domače obrti in drugih dejavnosti - (ob upoštevanju treh nivojev ponudnikov - začetniki; ponudniki s prakso in izkušeni ponudniki):

Namen aktivnosti je spodbujati dopolnilne dejavnosti na kmetiji, domačo obrt in druge storitvene dejavnosti. Aktivnost je usklajeval KGZS – Zavod GO, izvajali so jo predstavniki vseh partnerskih strokovnih inštitucij: KGZS – Zavod GO, ICRA, PRC, TNP, BiT planota. KGZS – Zavod GO je oblikoval svetovalni obrazec, ki so ga pri izvajanju aktivnosti uporabljali vsi projektni sodelavci, ki so izvajali individualno svetovanje. V prvi fazi projekta so se strokovnjaki projektnega partnerja KGZS – Zavod GO osredotočili zlasti na ponudnike – začetnike, saj ti zahtevajo poseben pristop, veliko nasvetov in pomoči. Izvedeno je bilo 22 svetovanj ponudnikom začetnikom, tri svetovanja ponudnikom s prakso in tri svetovanja izkušenim ponudnikom. Svetovalna področja so bila različna, največ je bilo svetovanj s področja pridelave in prodaje zelenjave in to tako na tržnici, kakor za znanega kupca. Sledilo je področje turizma (informacije so poiskali štirje novi ponudniki na področju turizma, en ponudnik z dopolnilno dejavnostjo predelave mleka, ki bi jo žele nadgraditi s turizmom in ena izkušena turistična kmetija). Omeniti velja še področje predelave sadja (pet svetovanj), področje prodaje sadja in peke kruha ter drugih pekovskih izdelkov (tri svetovanja), predelava mleka, razkos in prodaja mesa, tradicionalna znanja, usluge s kmetijsko mehanizacijo, osebno dopolnilni delo.... .

Skupinsko delo s ponudniki:

1. Dne, 20.2.2012 – ekološko kmetovanje (zelenjadarstvo) – delavnica – pridobivanje in trženje lokalnih kmetijskih izdelkov v Kobaridu. Delavnice se je udeležilo 17 udeležencev.
2. Dne, 6.2.2012 - trženje lokalnih kmetijskih izdelkov in tradicionalnih izdelkov na lokalni tržnici v Kobaridu. Delavnice se je udeležilo 26 udeležencev.

- individualno svetovanje, skupinsko svetovanje in izobraževanje - usposabljanje – (priprava programa skupinskega izobraževanja/usposabljanja ter izvedenih 9 izobraževanj):

Na podlagi izvedene projektne aktivnosti - identifikacija in evidentiranje različnih potreb lokalnega okolja, na podlagi stika strokovnjakov s ponudniki pri izvajanju individualnih svetovanj ter na podlagi izkušenj, je bil v maju 2012 zastavljen koncept dvoletnega programa izobraževanj in usposabljanj. Dvoletni program izobraževanj je bil načrtovan na sestanku 19.9.2012 v Tolminu, kasneje so sledili dogovori s predavatelji ter časovna in vsebinska usklajevanja. Izdelan je bil letak – katalog izobraževanj, ki je bil oktobra posredovan na vsa gospodinjstva območja LAS za razvoj – in sicer v skupni nakladi 14.000 izvodov.

Izobraževanja:

1. Dne, 11. in 12. 10.2012 Prikaz predelave sadja (jabolk) na mobilni liniji za predelavo v Cerknem–Straža. Delavnice se je udeležilo 53+30=83 udeležencev.
2. Dne, 24.10.2012 Zelišča v među v Idriji. Delavnice se je udeležilo 51 udeležencev.
3. Dne, 9.11.2012 Predavanje za sirarje: tehnologija izdelava mocarele v Idriji. Delavnice se je udeležilo 10 udeležencev.

4. Dne, 22.11.2012 Prodaja na tržnici – uvodno predavanje za nove ponudnike v Idriji. Delavnice se je udeležilo 8 udeležencev.
5. Dne, 28.11.2012 Motivacijsko predavanje za ekološke sadjarje v Levpi. Delavnice se je udeležilo 30 udeležencev.
6. Dne, 14.11.2012 Promocija in oblikovanje ponudbe za turistične kmetije v Cerknem. Zaradi premajhnega števila prijav je predavanje odpadlo. Nadomestili smo ga z predavanjem št. 10.
7. Dne 18.10.2012 Delavnica za strokovne delavce šol, vrtcev in drugih javnih kuhinj: Zdravstvena tveganja industrijske hrane – zakaj je lokalna hrana boljša v Tolminu. Delavnice se je udeležilo 10 udeležencev.
8. Dne, 11.10.2012, 18.10.2012 in 25.10.2012 Delavnica za potrošnike: Zdravstvena tveganja industrijske hrane - zakaj je lokalna hrana boljša v Idriji, Tolminu in Kanalu-Ročinj. Delavnice se je udeležilo 20+37+26 udeležencev.
9. Dne, 18.12.2012 Kako ohraniti lastna semena v Tolminu in »Spoznajmo in obudimo tradicionalne praznične dobrote« v Idriji. Delavnici se je udeležilo 25+14 udeležencev.
10. Dnem 14.12.2012 skupinsko predavanje: Socialna varnost kmetov – zavarovanja in socialne pomoči v Idriji. Predavanja se je udeležilo 9 udeležencev.

D: Izvedba programa za skupna prodajna mesta lokalnih produktov (lokalnih tržnic in drugih prodajalnih mest)

priprava in vzpostavitev sistema:

Vzpostavitev skupnega prodajnega mesta za lokalne pridelke in izdelke v vsaki občini območja in priprava različnih manjših tedenskih dogodkov in večjih prireditev na tržnici (programi). Usklajevanje med projektnimi partnerji o možnosti udeležbe ponudnikov na prodajnih mestih v drugih občinah.

izvajanje programa po lokalnih tržnicah (Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal, Lokve, Idrija, Cerkno) in drugih skupnih prodajnih mest lokalnih produktov:

Tedensko usklajevanje s ponudniki na tržnicah (ponudniki, degustacije ...), usklajevanje delovanja lokalnih tržnic (različno po območjih: od 2x tedensko do 1x na dva tedna), izvedba 29 manjših tedenskih dogodkov (degustacije, redstavitve...in 13 večjih prireditev (EKOPraznik, Kmečki praznik in Veseli december na tržnici Tolmin, Izmenjava semen in Kobariški sejem v Kobaridu, Bovški dan in Čomparska noč v Bovcu, Miklavžev sejem, kmečka tržnica na mestnem trgu v Idriji in praznična tržnica v Cerknem), vzpostavitev sistema obveščanja o dogodkih in prireditvah v elektronskih medijih in promocija v drugih medijih (radio, lokalni časopisi).

E: Promocija in obveščanje javnosti

v pogovornih radijskih oddajah predstavitev delovanja lokalnih tržnic in drugih skupnih prodajnih mest lokalnih produktov ter predstavitev ostalih projektnih aktivnosti (9 pogovornih oddaj):

Pogovorne oddaje so pripravili projektni partnerji iz vseh treh subomočij projekta (Posočje, Idrijsko-Cerkljansko, Kanal ob Soči in hribovski del MONG). Po programu so bile na lokalnem radiju slišne v celotnem območju predstavljene teme od pridelave, predelave do trženja. Poleg upraviteljev tržnic so v oddajah sodelovali strokovnjaki s posameznega področja in lokalni proizvajalci, ki tržijo svoje izdelke na tržnicah.

oglaševanje v lokalnih medijih o projektnih aktivnostih in o skupinskem izobraževanju (7 objav; tiskanje 14.000 letakov za obveščanje vseh gospodinjev na območju LAS):

- Objava oglasa »Izobraževanja v letu 2013« v SOČASNIKU, letnik XIII, št. 5-6, 2012; str. 40 (gre za objavo enega oglasa, ker je izšla dvojna številka namesto dveh posameznih števil SOČAsnika)
- Izdelan letak – katalog izobraževanj 2012–2013 ter poslan na vsa gospodinjstva na območju LAS (pošta)

II. FAZA:

Aktivnost št.1: Koordinacija in vodenje projekta

Koordinacija in vodenje projekta sta potekali ves čas trajanja projekta. Pri koordiniranju in vodenju projekta so sodelovali naslednji partnerji: PRC, KGZS-Zavod Nova Gorica, ICRA, TNP in BIT Planota. Delo je predstavljalo koordinacijo projektnih aktivnosti na nivoju izvajanja celotnega projekta ter koordinacijo in administrativno delo znotraj projektne skupine partnerjev. Partnerji so načrtovali in usklajevali projektne aktivnosti, spremljali izvajanje na projektu. Pregledali so vso dokumentacijo od računovodskih listin, arhiviranje dokumentov, priprava poročila o projektu itd.

Usklajevanje posameznih aktivnosti je potekalo, s sestanki, telefonsko, v osebnih pogovorih ali preko e-pošte.

Aktivnost št 2: Identifikacija različnih potreb okolja za krepitev ponudbe lokalnih izdelkov in pridelkov

Podaktivnost št. 2.1.: letno srečanje inštitucij, delujočih na področju razvoja podeželja

Aktivnost je koordiniral partner KGZS – Zavod GO.

Letno srečanje inštitucij, delujočih na področju razvoja podeželja, je potekalo 23.5.2013 v Hotelu Cerkno. Pri njegovi zasnovi so organizatorji izhajali iz izkušenj, ki so si jih pridobili v prvi fazi projekta pri organizaciji delavnic, izvedenih v sklopu 2. aktivnosti. Vabilo so naslovili na širši krog strokovnjakov in predstavnikov inšpekcijskih služb, večina se je vabilu tudi odzvala (priložena lista prisotnosti). Med udeleženci srečanja sta bili tudi predstavnici MKO RS – Direktorata za kmetijstvo in Inšpektorata za kmetijstvo, okolje iz Ljubljane. Namen srečanja je bil nadaljevati z začetim skupnim delom služb na severnem Primorskem, ki se pri svojem delu srečujejo s ponudniki kmetijskih pridelkov, izdelkov in storitev kmetijskih gospodarstev, izmenjati si izkušnje in razjasniti zahtevnejše primere ter na praktičnih primerih predstaviti dobre prakse s terena, zblížati delo občin, razvojnih agencij, strokovnih in drugih javnih ter podpornih

inštitucij, pospešiti bolj učinkovito medsebojno sodelovanje. Vse to s ciljem biti učinkovitejši in uspešnejši pri usmerjanju obstoječih in bodočih ponudnikov lokalnih pridelkov, izdelkov, produktov.

Srečanje je potekalo v skladu s predvidenim programom – kratka predstavitev projekta in izvedenih projektnih aktivnosti, kratka predstavitev vseh udeležencev srečanja, predstavitev novosti na področju pristojnosti inšpekcijskih služb po ustanovitvi UVHVVR RS, seznanitev z novostmi na področju priprave nove Uredbe o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter izmenjava medsebojnih izkušenj v bogati razpravi. Vsi udeleženci so bili zadovoljni s potekom srečanja, izpostavili so koristnost tovrstnih dohodkov, ki so v praksi prava redkost in so izrazili željo po nadaljevanju tovrstnih aktivnosti tudi v prihodnosti. Vsem udeležencem srečanja je bila posredovana tabela s kontaktnimi podatki udeležencev.

Datum izvedbe: 23.5.2013

Lokacija izvedbe: Cerčno

Število udeležencev: 28 udeležencev

Aktivnost št 3: Terensko delo

Podaktivnost št.3.1.: delo s ponudniki – individualno svetovanje

Namen aktivnosti je spodbujati ponudbo izdelkov na lokalnih tržnicah, dopolnilne dejavnosti na kmetiji, domačo obrt in druge storitvene dejavnosti. Aktivnost je usklajeval KGZS – Zavod GO, izvajali so jo predstavniki vseh partnerskih strokovnih inštitucij: KGZS – Zavod GO, ICRA, PRC, TNP, BiT planota.

Skupaj so projektni partnerji izvedli 94 svetovanj. 7 svetovanj lokalnim podeželskim društvom, 16 svetovanj za osnovno kmetijsko dejavnost, 49 svetovanj vezanih na dopolnilno dejavnost na kmetiji, 6 svetovanj o osebnem delu – rokodelci, 16 svetovanj o trženju.

Datum izvedbe: 2013

Lokacija izvedbe: celotno območje LAS za razvoj

Število nasvetov: 94

Podaktivnost št. 3.2.: delo s ponudniki - skupinsko svetovanje in izobraževanje/usposabljanje - izvedba programa

Aktivnost je usklajeval projektni partner ICRA. V drugi fazi projekta je bilo izvedenih 14 delavnic in predavanj:

Osnove računovodstva, 13 oseb (Bit Planota), Predavanja in delavnica zeliščnega centra, 27 oseb (Bit Planota), 2 x predavanje za sirarje, 14 oseb (TNP in PRC), Zakaj in kako razvijati lokalno kulinariko, 14 oseb (PRC), Tehnologija predelave mesa, 17 oseb (ICRA), 2 x Kulinarčni delavnici, 18 oseb (ICRA, PRC) , Uspešni primeri trženja vrtnin, 9 oseb (KGZS), Ekološka živinoreja, 4 osebe (KGZS), Zelenjadarstvo (pridelava, dobri sosedje), 23 oseb (KGZS), Kmetija kot podjetje, 22 oseb (PRC), Predavanja za ponudnike na tržnici, 5 oseb (ICRA), Sirotka – mlečna skrivnost, 8 oseb (PRC). Skupaj se je predavanj v II fazi projekta KROG udeležilo 174 oseb.

Predavanja in delavnice so bila izvedena v skladu s katalogom izobraževanj in so se nadaljevala iz I faze projekta iz leta 2012)

Lokacija izvedbe: celotno območje LAS

Število udeležencev: 174

Aktivnost št 4: Izvedba programa skupnih prodajnih mest lokalnih produktov (lokalnih tržnic in drugih prodajnih mest)

Podaktivnost št.4.1.: Izvajanje programa

Izvajanje programa na tržnica so izvajali naslednji partnerji (ICRA, PRC, BIT Planota in Občina Kanal ob Soči). V letu 2013 so partnerji skrbeli za delovanje, promoviranje in animacijske aktivnosti na 7 tržnicah. Tržnice v Idriji, Cerknem, Kanalu, Planoti, Tolminu, Kobaridu in podeželskem ustvarjalnem centru v Bovcu. Vse tržnice so delovale po urniku, ki so ga določili partnerji s ponudniki. Na tržnicah so se izvajali programi, ki so bili namenjeni predstavitvi lokalne ponudbe javnosti in aktivnosti, s katerimi smo spodbujali same prodajalce. Partnerji smo si med seboj izmenjali baze ponudnikov in si pomagali pri mreženju ponudnikov. Mreženje ponudnikov je delovalo predvsem ob prireditvah in večjih dogodkih. Takrat so se kmetje in rokodelci odločali o sodelovanju na drugih tržnicah. Poleg delovanja tržnic smo animirali ponudnike za udeleževanje na drugih lokalnih prireditvah in dogodkih, ki niso vezani direktno na prodajo na tržnici. S ponudniki smo se dogovarjali o možnostih napredovanja v ponudbi in iskali tudi druge možnosti prodaje. Partnerji smo spodbujali tudi udeleževanje lokalnih ponudnikov na sejnih in tržnicah izven območja LAS, ki so potencialno kot: tržnica Koper, Nova Gorica, Domžale, Ljubljana in sejnih Gusti di frontiera v Gorici, Kmetijski sejem v Gornji Radgoni in Praznik sira v Ljubljani itd.

Aktivnost št 5: Promocija in obveščanje javnosti

Podaktivnost št.5.1.: Izvedba festivala KROG

Aktivnost je koordiniral nosilec projekta - PRC. KGZS – Zavod GO je sodeloval pri pripravljanih aktivnostih in pri izvedbi dogodka. Na festivalu KROG so imeli možnost sodelovat vsi ponudniki lokalnih tržnic celotnega območja. O dogodku so bila vsa gospodinjstva obveščena z letakom preko nenaslovljene poštno pošiljke, preko radija Alpski val, preko informativnega programa nedeljske kmetijske oddaje Radia Koper, spletne strani KGZS – Zavod GO, Posoškega razvojnega centra.... Festival Krog – tržnica lokalnih pridelkov, dobrot, gastronomije, rokodelstva ter domače obrti je bila odprta dva dneva - v petek, 5. julija med 16:00 in 22:00 uro ter v soboto med 9: in 22:00 uro in je potekala hkrati s »Puntarskimi dnevi« - osrednjo proslavo 300 let kmečkega punta v Tolminu. V soboto ob 16:00 uri so potekale tudi degustacije tipičnih jedi iz območja LAS za razvoj – frika, golaž iz jagnjetine, različne potice, krompirjeva polenta, marijanceljski kolači ... Ponudniki iz celega območja LAS za razvoj so privabili na svoje stojnice veliko število obiskovalcev. Obe prireditvi sta se lepo dopolnjevale in promocija lokalne ponudbe je bila tako bolj učinkovita.

Datum izvedbe: pripravljane aktivnosti: maj – julij 2013; izvedba: 5. – 6. julij 2013

Lokacija izvedbe: Tolmin

Število udeležencev: 85 ponudnikov

Število obiskovalcev: cca 3000

Podaktivnosti št.: 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.9, 5.10 : Promocija in obveščanje javnosti – oglas, letaki, pošta, oddaje, članek

V okviru aktivnosti Promocija in obveščanje javnosti smo izvedli številna oglaševanja tako dogodkov vezanih na programe, kot na same predstavitve projekta KROG. Po lokalnih medijih smo oglaševali termine predavanj, promovirali dogodke in programe na tržnicah ter predstavili projekt.

Izdelali smo turistični program, ki smo ga v obliki letakov pošiljali po območju Slovenije.

Po pošti smo obveščali o projektu festival KROG. V Sočasniku smo objavili članek o projektu KROG, kjer smo predstavili ključne podatke. Izvajali smo promocijske aktivnosti za izvedbo tiskovne konference in okrogle mize, ki je bila v Bovcu 22.12.2013.

Podaktivnost št. 5.7.: Priprava programa – izdelava turističnega paketa za turistične agencije

Aktivnost je koordiniral partner PRC. S projektnimi partnerji smo pripravili predstavitveni letak, ki zajema po eno turistično točko z območja 7. občin, ki bi jo lahko obiskovalci območja LAS lahko obiskali. Aktivnost je bila namenjena, da se obiskovalcem festivala KROG ponudi še dodatne informacije, o tem kako lahko preživijo dan na območju LAS oz. da podaljšajo svoj obisk.

Datum izvedbe: junij, julij, 2013

Lokacija izvedbe: Območje LAS za razvoj

Podaktivnost št. 5.8.: Izvedba tiskovne konference in okrogle mize

Aktivnost je koordiniral partner PRC. KGZS – Zavod GO je sodeloval pri pripravljanih aktivnostih in pri izvedbi dogodka. Okrogla miza, ki je sledila sirarski delavnici - ocenjevanju sira in odprtju razstave bovških sirov, je bila zasnovana na temo povezovanja ponudnikov in trženja lokalnih izdelkov s poudarkom na zaščitene izdelkih. Pri njeni izvedbi so sodelovali: Michaela Vidič s predstavitvijo aktivnosti in rezultatov projekta »KROG«, Damjan Jerič je predstavil izkušnje pri povezovanju kmetov v vzhodni Sloveniji in blagovno znamko »Diši po Prekmurju«, Darjo Zidarič je predstavil način trženja izdelkov iz lastne sirarne in blagovno znamke sira »Jamar«, vinar Vasja Čotar je predstavil način povezovanja pri trženju - vino in sir - primera uspešnega dopolnjevanja ponudbe. Okroglo mizo je vodil Davorin Koren iz TNP. Peter Domevšček je koordiniral izvedbo celotnega programa. Po okrogli mizi so sledila vprašanja novinarjev, čas je bil namenjen tudi snemanju prispevkov za medije. Na okroglo mizo so bili povabljeni vsi ponudniki lokalnih tržnic iz območja LAS za razvoj. Za novinarje smo pripravili gradivo, ki so ga prejeli skupaj z vabilom na dogodek. Obiskovalci so imeli priložnost poskusiti lokalno tipične in zaščitene izdelke –bovske krafe, bovški sir, sir Tolminc, vina Čotar, sir Jamar, prekmursko šunko, prekmursko gibanico.....

Datum izvedbe: 22.11.2013

Lokacija izvedbe: Bovec

Število udeležencev: cca 40

8. PODPRI - podpora prireditvam NVO

Projekt Podpora prireditvam nevladnih organizacij (NVO) na območju LAS želi usposobiti društva in druge NVO za pripravo in organizacijo prireditev, ki bodo vključevale nove pristope za krepitev lokalne identitete in dediščine ter s tem prispevale k bogatitvi turistične ponudbe.

Osnovni namen projekta je povezovanje in sodelovanje med prebivalci na območju LAS. Pri tem pa ohranjati in varovati naravno in kulturno dediščino in vse to skupaj vključevati v razvoj podeželja. Zato je med ključnimi cilji projekta omogočiti sodelovanje med posameznimi NVO za izvedbo posameznih prireditev na območju LAS.

Vsaka od prireditev je vključevala dejavnosti za aktivno vključevanje obiskovalcev v program, do sedaj na tem območju ni bila praksa (I. faza projekta). Gre za nov pristop k organizaciji prireditev, pospešuje povezovanje NVO, ki delujejo na različnih področjih, pri izvedbi posameznih prireditev ter prenos idej med posameznimi NVO. Druga faza projekta je bila namenjena ogledu dobrih praks in evalvaciji, kar bo pripomoglo k učinkovitejši organizaciji prireditev v prihodnje.

Aktivnosti projekta

I. FAZA

A: Vodenje in koordinacija projekta

Organizirani so bili sestanki ter delavnica in sicer:

- Tolmin, 25. 1. 2012, sestanek med LAS in koordinatorjem projekta
- Tolmin, 16. 2. 2012, udeležba na delavnici za društva – predstavitev navodil, delavnice se je udeležilo 9 udeležencev.
- Idrija, 5.4.2012, sestanek na Občini Idrija za prireditev, predstavnik Fundacije BIT planota, Občina Idrija, ICRA

B: Usposabljanje NVO za organizacijo prireditev

- Lokve, 24. 1. 2012, prva delavnica Aktivno vključevanje obiskovalcev na prireditvah, delavnice se je udeležilo 17 udeležencev.
- Kobarid, 6. 2. 2012, druga delavnica Aktivno vključevanje obiskovalcev na prireditvah, delavnice se je udeležilo 11 udeležencev.
- Bovec, 6. 3. 2012, prva delavnica Promocija prireditev z uporabo različnih kanalov, delavnice se je udeležilo 9 udeležencev.
- Kal nad Kanalom, 14. 3. 2012, druga delavnica, Promocija prireditev z uporabo različnih kanalov, delavnice se je udeležilo 9 udeležencev.
- Idrija, 15. 5. 2012, delavnica za društva, Zakonski vidiki organizacije prireditev, delavnice se je udeležilo 20 udeležencev.

C: Svetovanje pri načrtovanju in izvedbi prireditev ter poročanju

- Lokve, 1. 2. 2012, sestanek s partnerji
- Idrija, 24. 4. 2012, sestanke projektnih partnerjev
- Cerklje, 8. 5. 2012, sestanek s partnerji

D: Izvajanje in organiziranje prireditev NVO:

V Občini Tolmin so se sofinancirale naslednje prireditve:

1. Odmevi dediščine, 2.6.2012 - nosilec prireditve: Društvo Baška dediščina

V Mestni občini Nova Gorica so se sofinancirale naslednje prireditve:

2. Festival zelišč, 16.6.2012 - nosilec prireditve: Turistično društvo KUK Ravne - Bate
3. Festival zelišč – Okusi zelišč, 16.6.2012 – Društvo ljubiteljev narave planota
4. Festival zelišč – Delo slepih in slabovidnih pri delu z zelišči, Zavod GOST NA PLANOTI
5. Festival zelišč – 8. Nočni pohod na Lazno, Jamarski klub« Bojan krivec« Lokve

V Občini Cerklje so se sofinancirale naslednje prireditve:

6. Poletje v Cerkljem, 27. - 29.7.2012 - nosilec prireditve: C.M.A.K (ZVEZA: Računi iz priloge 1.1: št. od 46 do 74).

V Občini Kobarid so se sofinancirale naslednje prireditve:

Prireditve Legenda.fest se je odvijala na treh lokacijah in sicer (ZVEZA: Računi iz priloge 1.1: št. od 75 do 108).

7. Legenda.fest - sv. Jakob Livek 2012, 22.7.2012, Športno društvo Livek
8. Legenda.fest Breginje 2012, 4.8.2012 - nosilec prireditve: Kulturno društvo Stol Breginje
9. Legenda.fest Vrsno 2012, 11.8.2012, Turistično društvo Planinski raj Vrsno

V Občini Bovec so se sofinancirale naslednje prireditve:

10. Kmečke igre Čezsoča, 18.8.2012 - nosilec prireditve: Turistično društvo Čezsoča (ZVEZA: Računi iz priloge 1.1: št. od 109 do 125).

V Občini Idrija so se sofinancirale naslednje prireditve:

11. Praznik idrijskih žlikrofov, 1.9.2012 - nosilec prireditve: Društvo za promocijo in zaščito idrijskih jedi (ZVEZA: Računi iz priloge 1.1: št. od 126 do 157).

V Občini Kanal ob Soči so se sofinancirale naslednje prireditve:

12. Angelska nedelja, 2.9.2012 - nosilec prireditve: Turistično društvo Kal nad Kanalom (ZVEZA: Računi iz priloge 1.1: št. od 158 do 181).

E: Promocija in obveščanje javnosti

- Priprava in izvedba načrta skupne promocije
- Predstavitev na spletnih straneh partnerjev
- Objave na spletnih straneh partnerjev
- Priprava prispevkov za v tiskane medije:

Objava članka »Podpri, okusi in začuti kulturno dediščino« v SOČASNIKU, letnik XIII, št. 3, 2012

Objava plakata z vsemi prireditvami v SOČASNIKU, letnik XIII, št. 3, 2012

– Priprava prispevka za lokalni radio in TV

Objave sigle pri oglaševanju vseh prireditev

Predstavitev na TV Primorka, dne 1. 6. 2012

II. FAZA

A: Vodenje in koordinacija projekta

V okviru te dejavnosti smo skupaj s partnerji v projektu opravili vse potrebno za izvedbo vseh aktivnosti v tej fazi projekta. Za izvedbo projektnih aktivnosti smo organizirali sestaneke (z dne 15.2.2013) in delo usklajevali po telefonu še posebej za pripravo skupne evalvacije, organiziranja ogleda dobrih praks, zaključnega dogodka predstavitve rezultatov in vsebine kataloga.

B: Usposabljanje NVO za organizacijo prireditev

Delavnico za pripravo poročil o izvedbi projekta oz. prireditev smo, zaradi specifik pri posamezni prireditvi, izvedli za vsakega nosilca prireditve (nosilno društvo) posebej. Društvom, ki so sodelovala v projektu (I. faza), smo svetovali pri pripravi poročil o izvedbi projekta oz. prireditve.

C: Ogled dobrih praks povezovanja NVO pri organizaciji prireditev

Organizirana je bila ekskurzija v Sutrio (Italija), kjer so se predstavniki društev seznanili z dobrimi praksami koriščenja EU sredstev, načinom povezovanja ponudnikov namestitvenih kapacitet (razpršeni hotel), vključevanje različnih delavnic s predstavitvijo tradicionalnih znanj in rokodelskih spretnosti v turistično ponudbo (tesarstvo, razstava jaslic ...). Ogledali smo si različne inovativne ideje ter uspešne projekte in navezali stike za sodelovanje v prihodnosti.

Sutria in Venzone (Pušja vas) – ogled dobrih praks LEADER in drugih projektov v okviru projekta Podpri; 13.4.2013; število udeležencev: 12

D: Svetovanje pri načrtovanju in izvedbi prireditev ter poročanju

Svetovanja za pripravo programov in izvedbo prireditev v prihodnosti smo izvedli na osnovi ogleda dobrih praks in izvedenih evalvacij prireditev v letu 2012. Vsaka razvojna inštitucija – partner v projektu je seznanila društva na svojem območju. Društvom so bile predstavljene tudi smernice in priporočila za organizacijo prireditev v bodoče. Dejavnosti so potekale v okviru svetovanj oz. kot delavnica. Tudi zaključni dogodek je bil pripravljen v tem smislu, saj so si društva izmenjala izkušnje in dobila nekaj vtisov o ponudbi podeželja.

E: Evalvacija rezultatov projekta:

Med vodilnimi partnerji v projektu je bilo dogovorjeno, da vsak na svojem področju opravi evalvacije dogodkov, ki so bili organizirani na posameznem področju. Na osnovi vseh evalvacij je bila izdelana skupna evalvacija, ki je bila predstavljena na zaključnem dogodku. Prireditve v okviru projekta so bile dobro pripravljene in zelo izenačene, zato se nismo odločili o izbiri najbolj inovativne prireditve.

E: Promocija in obveščanje javnosti

- predstavitev projekta (napovedi, novice, predstavitev projekta) na spletnih straneh partnerjev (tisti, ki imajo svoje spletne stani);
- prispevki v tiskanih medijih: »Podpri, okusi in začuti kulturno dediščino« SOČASNIKU, letnik XIII, št. 3, 2012, »Dedišina odmeva glasneje«, Primorske novice, 243 .4. 2013; »Podprimo prireditve ob Smaragdni poti«, Umni kmetovalec, april 2013
- predstavitev prispevkov na lokalnem radiu in TV: napoved zaključne prireditve in pogovorna oddaja *Nedeljski pomenki* na radiu Odmev (radijska mreža Primorskega vala) in objava na RTV Slovenija in TV Koper z dne 20. 4. 2013
- udeležba na sestankih NVO
- predstavitev rezultatov projekta na drugih dogodkih: predstavitev na pokriti tržnici Idrija 26.4.2013 in zaključni dogodek v Cerknem, 20. 4. 2013
- organizacija dogodka za predstavitev zaključnih rezultatov projekta; Cerknem 20. 4. 2013; število udeležencev 54 registriranih in drugi obiskovalci
- oblikovanje in tisk kataloga; naklada 1.000 kosov; katalog smo razdelili projektnim partnerjem, dostopen pa je tudi na turističnih točkah kot so LTO/TIC v celotnem območju LAS za razvoj ...

1. PUNTARSKI DNEVI

Razlog za projekt PUNT je želja, da bi obeležili 300. obletnico Tolminskega punta in iz tega dogodka naredili širši, javnosti zanimiv in prepoznaven dogodek, s katerim bi povečali prepoznavnost Tolmina in Tolminske. Sam turistični in podjetniški potencial tega sicer prepoznavnega dogodka je neizkoriščen. V letu 2013, ko slavimo 300. obletnico, je odlična priložnost za vzpostavitev Tolminskega punta kot mednarodnega »branda« in za razvoj turističnih in podjetniških potencialov.

Projekt je namenjen vsem prebivalcem Tolminske, turistom, obiskovalcem prireditve, nevladnim organizacijam in lokalnim podjetnikom. Specifično je namenjen mladim, nezaposlenim in starejšim, saj jim bomo s projektom nudili možnosti za izboljšanje njihovega finančnega položaja, ter lokalnim podjetnikom in obrtnikom, katerim bomo s projektom prav tako predstavili nove možnosti za razvoj njihovih dejavnosti.

Projek je bil inovativen v tem, da so projektne aktivnosti predstavljale novost na Tolminskem. Projekt je bil inovativen, saj je izrabljal neizkoriščen potencial tolminske kulturne dediščine in ga pretvoril v prepoznaven turistični produkt. Inovativno je bilo tudi povezovanje različnih akterjev in organizacij, ki so sodelovale na prireditvi.

Rezultati:

Glavni rezultati projekta so bili doseženi. Izvedena je bila prireditev Puntarski dnevi, ki se je dogajala 5. in 6. julija 2013 v Tolminu. Sam obisk prireditve je presegel pričakovanja, saj je bilo po naših ocenah obiskovalcev vsaj 3000. Uspešno so bile izvedene tudi delavnice za pospeševanje podjetništva in umetniške kolonije. Po naših ocenah so projektne aktivnosti znatno prispevale k identificiranju lokalnih prebivalcem s časom Tolminskega punta. Tudi iz turističnega vidika je projekt pozitivno prispeval k večji prepoznavnosti celotne regije po Tolminskem punktu. Ponudba lokalnih izdelkov in storitev povezanih s Tolminskim punktom se je povečala že tekom projekta. Lokalni rokodelci so izdelali več turističnih spominkov, ki so tematsko povezani s Puntom. Poleg tega je več lokalnih gostiln na svoje redne menije, uvrstilo posebne puntarske menije z lokalno hrano.

Vsebina:

A: Koordinacija in vodenje projekta

Čas: 1.1.2013 – 30.11.2013

B: Umetniške kolonije

Izvedene so bile 3 enodnevne umetniške kolonije v vasi Zadlaz Žabče (TNP). Aktivnost je bila izvedena v celoti. Umetniška kolonija je bila izvedena 28., 29. in 30. junija 2013. Umetniška dela so bila predstavljena v galeriji SDK 4.7.2013. Dokazi za nastale stroške so lista prisotnosti na koloniji, fotografije s kolonije in otvoritve razstave, brošura o koloniji in umetniška dela.

Čas: 28. – 30.6. 2013 in 4.7.2013

Kraj: Zadlaz Žabče

Število udeležencev: 18

C: Organizacija, koordinacija in izvedba prireditve

Izvedena je bila dvodnevna prireditev Puntarski dnevi (5. in 6. 7. 2013 v Tolminu). Število obiskovalcev je bilo okrog 4000, kar je preseglo naša pričakovanja tako da je bila prireditev zelo uspešna. Dokazi za nastale stroške so CD-ji s fotografijami in video materialom.

Čas: 5. In 6. 7. 2013

Kraj: Center Tolmina (Mestni trg, Cankarjeva Ulica, Trg 1. Maja, ŠP Brajda)

Število udeležencev: 4000

D: Delavnice za pospeševanje poslovnih priložnosti

Delavnice so bile uspešno izvedene s kar dobrim obiskom. Delavnice so bile izvedene 11., 12. in 20. septembra. Vsakič sta bili izvedeni 2 delavnici (skupaj 4 ure), tako da je bilo izvedenih več delavnic kot je zapisano v NIP. Dokazi za nastale stroške so liste prisotnosti, časovnice in fotografije na CD-ju.

Čas: 11., 12. in 20.9.2013

Kraj: Tolmin, galerija SDK

Število udeležencev: 44

E: Promocija in obveščanje javnosti

Promocija javnost je bila izvedena uspešno, kar kaže tudi obisk prireditve in ostalih projektnih aktivnosti. Dokazi za nastale stroške so spletna stran (www.puntarskidnevi.si), primeri tiskovin, avdio in video material ter lista prisotnosti na tiskovni konferenci.

Čas: 1.1.2013 – 30.11.2013

Kraj: Slovenija, Furlanija Julijska krajina (Italija)

F: Izdelava celostne strategije Puntarskih dni

Strategija je bila uspešno izdelana. Dokaz za nastale stroške je sama strategija, časovnice in liste prisotnosti na sestankih.

Čas: september, oktober in november 2013

Kraj: Tolmin, galerija SDK

Občina Tolmin je bila vodilni partner projekta in skrbela za koordinacijo ter vodenje projekta, financiranje zunanjih storitev in izvajala promocijo skozi svoje kanale.

Zikra je bila projektni partner. Zikra je vodila aktivnost D – izvedba delavnic za pospeševanje podjetništva in aktivnost F – izdelava celostne strategije Puntarskih dni. Zikra je sodelovala tudi pri aktivnosti C – izvedba prireditve, pri aktivnosti E – promocija in obveščanje in pri aktivnosti B – umetniške kolonije.

Turistična zveza Gornjega Posočja je bila projektni partner. TZGP je sodeloval pri aktivnosti D – izvedba delavnic za pospeševanje podjetništva, aktivnosti F – izdelava celostne strategije Puntarskih dni, aktivnosti C – izvedba prireditve, pri aktivnosti E – promocija in obveščanje in pri aktivnosti B – umetniške kolonije.

Zveza tolminskih mladinskih društev je bila projektni partner. ZTMD je vodil aktivnosti B – umetniške kolonije in aktivnosti E – promocija in obveščanje. ZTMD je sodeloval pri aktivnosti D – izvedba delavnic za pospeševanje podjetništva, aktivnosti F – izdelava celostne strategije Puntarskih dni, aktivnosti C – izvedba prireditve in pri aktivnosti A – koordinacija in poročanje.

2. PROMOCIJSKO OKO BAŠKE GRAPE

Z usposabljanjem in povezovanjem lokalnih akterjev, pripravo promocijskih gradiv, skupno promocijo ter predstavitvami v elektronskih medijih bo projekt prispeval k izboljšanju možnosti za življenje in delo v Baški grapi.

Cilji:

- povečana prepoznavnost Baške grape,
- povezati in vzpodbuditi lokalno prebivalstvo in ponudnike,
- celostna podoba za območje.

Vsebina:

- izdelava analize stanja in potencialov območja Baške grape,
- izdelava celostne grafične podobe in promocijskih elementov,
- izobraževanje (konference, delavnice...).

Projekt Promocijsko oko Baške grape je v letu 2013 potekal predvsem v znamenju povezovanja, informiranja, izobraževanja in promocije. Izvedene so bile 4 delavnice na lokalni ravni, 2 konferenci v Triglavskem narodnem parku in 1. festival Grapar. Pripravljena je bila 1. verzija dokumenta Načrt skupnega povezovanja ponudnikov in promocije Baške grape, ki se bo v času trajanja projekta in tudi po zaključenem projektu nadgrajeval. Oblikovan je bil podporni material za komunikacijo z mediji in javnostjo ter že bile izvedene prve promocije projekta v medijih. Vzpostavljena je bila platforma za komuniciranje z javnostjo, načrt strukture informacijsko-promocijskega spletnega portala ter komunikacija preko socialnih omrežij Facebook, Twitter in YouTube.

Do zaključka projekta se bodo izvedle vse predvidene aktivnosti, vzpostavljena bo grafična podoba Baške grape, vključno s promocijskim materialom, ki mu bodo sledile promocijske aktivnosti tega območja. Baška

grapa bo povezana preko spletnega portala in spletnih profilov, ki bodo stična točka za vse informacije o tem območju.

3. INFORMACIJSKE TOČKE V PARKIH OBMOČJA »LAS ZA RAZVOJ«

Nosilec projekta je JZ Triglavski narodni park. Partnerji v projektu so vse tri posoške občine, Občina Idrija, Zavod GOST na Planoti (Lokve), Razvojna zadruga Mangart, Pašna skupnost Kuhinja.

Cilji projekta:

- oblikovanje in izdelava označevalnih tabel informacijskih točk,
- označevalne table v dolini Tolminke,
- priprava vsebin za posamezne informativne točke,
- ureditev informacijskih točk (Zastenar, Kuhinja, Soča, Mangrsko sedlo, Krajinski park Zg. Idrija, naravni park v nastajanju Nanos-Trnovski gozd),
- izobraževanje (delavnice, strokovni ekskurziji),
- promocija projekta.

Vsebina:

Javni zavod TNP želi širšo javnost obveščati o pomenu varovanja narave, krepi sožitje med človekom in naravo ter izboljšati življenje domačinov. Želi si tudi vzpostaviti sodelovanje med parki na območju LAS ter poiskati zanimive zglede, vredne posnemanja izven območja.

Skupni projekti za izvajanje Lokalne razvojne strategije LAS (NIP 2012)

4. SAM SVOJE SREČE KOVAČ

Projekt prispeva k povečanju podjetniških in funkcionalnih veščin in znanj. Pozitivno bo vplival na hitrejši razvoj podjetništva, na povečanje zaposlitvenih možnosti v nekmetijskih in s kmetijstvom povezanih dejavnostih.

Cilji:

- dvig poznavanja temeljnih podjetniških znanj med potencialnimi in obstoječimi podjetniki,
- povečanje stopnje podjetniške aktivnosti območja in njihova usmeritev v perspektivne dejavnosti,
- povečano število lokalnih ponudnikov in pestrost ponudbe na območju »LAS za razvoj«.

Vsebina:

- mala šola podjetništva,
- specializirane dejavnosti (turistične nastavitvene kapacitete, delo na daljavo, trženje prireditev, zelena poslovna darila in spominki...),
- mentorstva zainteresiranim pri izoblikovanju podjetniških idej,
- promocija in obveščanje javnosti.

Konec leta 2013 se je na območju lokalne akcijske skupine LAS za razvoj začel izvajati skupni projekt Sam svoje sreče kovač. Snovalci projekta smo s tem želeli motivirati in informirati prebivalstvo o možnostih, ki jih nudi podjetništvo, o perspektivnih dejavnostih na podeželju, spodbuditi nove in že obstoječe podjetnike k razvoju teh dejavnosti in z ogledom dobrih praks udeležencem v izobraževalnem programu predstaviti smeri ter pristope k razvoju drugod po Sloveniji.

V mesecu januarju je izšel katalog izobraževanj, ki se bodo izvajala do konca aprila 2014. Program je sestavljen iz dvodnevne male šole podjetništva, ki se bo odvijala na treh lokacijah, in sicer v Idriji, Kanalu in Tolminu, ter osmih specialističnih predavanj, katerih cilj je območju ponuditi nove podjetniške zamisli, načine razmišljanja in pristope k nagovarjanju sodobnega potrošnika.

Program izobraževanja je namenjen vsem, ki razmišljajo o samostojni podjetniški poti oziroma tistim, ki so z njo pravkar začeli. Vključijo pa se lahko tudi zaposleni, ki menijo, da je njihova zaposlitev ogrožena, kot tudi tisti, ki v življenju iščejo nove izzive. Vsekakor pa je program dobrodošel tudi za vse brezposelne, kmete, ki si na kmetiji želijo te opravljati dodatno podjetniško dejavnost, in študentom s podjetniško žilico.

V Tolminu, 7. marca 2014

Pripravili:

Greta Černilogar, strokovna vodja LAS za razvoj

Janja Bičič, vodja oddelka GNF, Občina Tolmin